Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҲАҚИҚАТИ

1986 йил 10 январь
ЯКШАНБА
№ 8 (4.204).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин.

ФЕРМАНИНГ ОЗУҚА ЦЕХИ

Республикамиз чорвадорлари КПСС XXVII съезди йўл-йўриқларини бажара бориб, беш йилликнинг иккинчи йилини муваффақиятли якунлашди: асосий турдаги маҳсулотларни етиштириш топшириқлари адо этилди, чунончи, сут ва тухум тайёрлашда сезиларли ўсишга эришилди. Ферма ходимлари қишловнинг ҳозирги долзарб дамларида ҳам дуруст меҳнат қилишаяпти. Об-ҳавонинг бирмунча илиқ келиши чорва маҳсулдорлигини оширишга имкон бераяпти. Масалан, сигирлардан сут соғиш ўтган йилнинг шу давридагига қараганда юқори бўлиб, уни давлатга топшириш суръати ошиб бораётгани қувончлидир. Қайта ишлаш корхоналари йил бошидан буён бултуриниг шу давридагига нисбатан 500 тонна кўп сут қабул қилиб олди.

Меҳнатни ташкил этишда ижобий ўзгаришлар кўзга ташланмоқда. Илгари қолоқ саналган фермаларнинг чорвадорлари сийқаси чиққан иш усулларидан воз кечиб, янги ва илғор методларга ўтишаяпти. Бу эса юксалишга олиб борадиган асосий йўлдир. Айтайлик, Қорақалпоғистон АССР, Қашқадарё ва Навоий областларида ҳозирги пайтда ҳар сигирдан соғиб олинаётган сут миқдори гарчи республиканинг ўртача кўрсаткичидан камроқ бўлса-да, лекин маҳсулдорлик бултургига қараганда ўсиб бораяпти. Агар 5 январь куни республикада ҳар сигирдан соғилган сут ўтган йилнинг шу кунига нисбатан 0,3 килограмм ошган бўлса, номи тилга олинган областларда ўсиш 0,7—0,9 килограммни ташкил этди.

Чорвачиликдаги, хусусан сут етиштиришдаги бундай ижобий ўзгаришлар тармоқ ишини қайта қуриш ва жадал ривожлантириш, хўжалик юритишнинг истиқболли технологиялари ҳамда иқтисодий усулларини жорий этиш туфайли рўй берди. Эндиги вазифа шундан иборатки, республикамизнинг илғор фермаларида пайдо бўлган ана шу янгилик кенг қулоч ёйсин, ҳамма жойда қўлланилсин, беш йилликнинг учинчи йилида тармоқ планларининг бажарилишига ҳал қилувчи таъсир этсин. Очиғи, ана шу умидлар рўёбга чиқиши учун ферма ходимлари ҳали кўп ишларни бажаришлари керак. Бу борада партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, хўжаликларнинг раҳбарлари, мутахассислари уларга мададкор бўлишлари лозим.

Чорвадор ишида майда-чуйда деган нарса бўлмайди. Масъулиятли синов палласи — чорва қишловидан тўқ, иссиқ, беталофат чиқиш, планларни муддатидан илгари ва ошириб уддалаш учун ҳозирги кунда молларни озиқлантиришга алоҳида эътибор бериш талаб этилади. Кўпгина жойларда қишловга пухта тайёргарлик кўрилгани қўл келаяпти. Республика бўйича олганда ҳар бош шартли қорамол ҳисобига 15,2 центнердан озуқа бирлиги жамғарилган, бу бултургидан 7 процент кўпдир. Бироқ шуни унутмаслик кераки, пичан, силос, илдизмева ва витаминли ўт уни тайёрлаш планлари бажарилмай қолган. Демак, уларнинг ўрнини тўйимлилиги бирмунча паст бўлган бошқа турдаги озуқа билан тўлдиришга тўғри келади. Шундай экан, юқори маҳсулдорликка эришиш осон бўлмайди. Вазиятдан чиқишнинг ягона йўли бор емишни яхшилаб қайта ишлаб сўнгра молларга беришдир.

Хўжаликлар ҳозирги пайтда бунинг учун катта имкониятларга эгадирлар: 1.700 дан зиёд озуқа цехи ва 1.000 дан ортиқ емиш тайёрлайдиган ошхона мавжуд. Ўтган ёзда фермаларда ўндан зиёд янги цех барпо этилди. Жумладан, нафақат озуқани молларга тарқатиш учун бевосита тайёрлайдиган, балки уни махсус идишларда тўплаш имконини берадиган цехлар ҳам ишлаб турибди. Хуллас, молларнинг асосий қисмини сифатли рацион билан таъминлаш имкониятлари етарли. Ҳамма гап улардан тўласинча фойдаланишда қолган.

Ўзбекистон ССР Агросаноат давлат комитетининг сўнгги маълумотларига кўра, республика хўжаликларида 35 та озуқа цехи носоз ва 40 таси бекор турибди. Қантариб қўйилган ускуналарнинг асосий қисми Қорақалпоғистон АССР, Бухоро, Сурхондарё ва Сирдарё областларига, Бўзатов, Бахмал, Навоий районларига тўғри келади.

Хўш, мавжуд озуқа цехларидан қандай фойдаланилаяпти, уларнинг моллар маҳсулдорлигига таъсири қай даражада! Наманган, Тошкент ва Фарғона областларида шу кунларда бошқа жойлардагига қараганда кўпроқ, яъни ҳар сигирдан ўртача 6 килограммдан сут соғиб олинмоқда. Бунга сабаб шуки, мазкур областлардаги барча озуқа цехлари бенуқсон ишлаяпти. Ҳар бирининг кунлик унумдорлиги республикада энг юқори — 4,6 — 9,5 тоннани ташкил этади. Сурхондарё ва Бухоро областларида эса сигирлардан сут соғиб олишда республика кўрсаткичидан анча паст даражага эришилаяпти. Бу асосан озуқа цехлари унумсиз ишлаётганлиги билан изоҳланади: кунига ҳар бир цех унумдорлиги ҳатто 3 тоннадан ҳам кам бўлаяпти. Уларда нафақат ем-хашакни майдалаш ёки буғлатиш, балки паст сифатли емишларнинг тўйимлилиги ҳамда ҳазмчанлигини ошириш мумкинлигини унутмаслик керак. Моллар рационини тўла балансլаштириш учун энг ўнғай технологик бўғин айни озуқа цехидир. Бунинг учун ем-хашак қайта ишланаётганда унда етишмаган макро ва микро элементлар тегишли миқдорда солинади. Тўйимли рацион эса мўл-кўл сут ва гўшт демакдир.

Кўрамизки, озуқа цехларининг иш мароми ва моллар маҳсулдорлиги даражаси орасида узвий боғлиқлик бор. Шунинг учун фермаларнинг коллективлари, зоотехника хизмати мутахассислари озуқа цехларини тўла ишга солиш, сунъий сут тайёрлаш, хлорелла ўстириш ва улардан интенсив фойдаланиш учун барча чораларни кўришлари керак. Хўжаликларни нефть маҳсулотлари, электр энергияси, эҳтиёт қисмлар билан таъминловчи хизмат соҳалари ферма ходимларига бевосита, фаол кўмак беришга даъват этилган. Уларнинг эпчил ҳаракати чорва қишловининг муваффақиятли ўтишида муҳим роль ўйнайди.

«Ҳар бир килограмм ем-хашакдан фойдаланишни, бунинг эвазига эса кўп миқдорда маҳсулот етиштиришни таъминлайдиган озуқа цехларининг ишини яхши йўлга қўйиш, — дейилади КПСС Марказий Комитетининг чорвачилик ходимларига, колхозлар ва совхозларнинг мутахассислари ҳамда раҳбарларига, бошланғич партия ташкилотлари, касаба союз ва комсомол ташкилотларига, агросаноат комплексининг барча меҳнат коллективларига мурожаатида, — фермаларда қишловни муваффақиятли ўтказишга ёрдам қилмоғи лозим».

Озуқа цехларида ишлаётган одамлар ҳақида чинакамига ғамхўрлик кўрсатиш зарур. Уларни кийим-кечак билан таъминлаш, мароқли дам олишлари учун етарли шарт-шароит яратиб бериш, социалистик мусобақани пухта уюштириш, юқори пировард натижа учун маънавий ва моддий рағбатлантириш бениҳоя муҳимдир. Ана шундагина муваффақиятга умид боғласа бўлади.

Ферманинг озуқа цехи. У тармоқнинг тўлақонли ишлаб чиқариш занжиридаги ғоят керакли бўғин бўлиб, мўл-кўл маҳсулот етиштиришда роли катта. Шундай экан, бундай цехларнинг кечаю кундуз бетиним ва нуқсонсиз ишлаб туришини таъминлайлик.

Республика чорвадорлари Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси шарафига тобора авж олиб бораётган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, қишловни муваффақиятли ўтказиш, маҳсулот етиштириш ва харид қилишни кўпайтириш учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар. Озуқакорлар ҳам ана шундай ватанпарварлик ҳаракатида фаол қатнашсинлар.

ЧОРВАДОР ОИЛА

Избоскан районидаги Тельман номли колхозда Парпиевлар хонадонини ҳамма ҳурмат билан тилга олади. Оиланинг таркиб топиши ҳам қизиқ тарихга эга. Андижонлик Турсунбой Парпиев Свердловскда ҳарбий хизматни ўтаб юрган чоғида бу ерга комсомол йўлланмаси билан Вильнюсдан келган Генафия Мартинкевич билан танишиб қолади. Шу тариқа Турсунбой 1972 йилда уйига рафиқаси билан қайтади.

Генафия Ўрта Осиё шароитига жуда тез кўникди. Кўникдигина эмас, орадан кўп ўтмай колхознинг энг илғор сигирсоғарларидан бирига айланди. Ҳозир оиланинг ўн икки фарзанди бор. Генафия Степановна шунча ўғил-қизни тарбиялаш билан бирга севимли касбини ҳам қўймади. Район Советн депутати сифатида жамоат ишларида ҳам қизғин иштирок этаяпти.

СУРАТДА: Генафия Степановна ҳамкасб қизлари Галина ва Марина билан.

Р. АШУРОВ фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ТУПРОҚ УНУМДОРЛИГИ ОШИРИЛСИН

Қишлоқ хўжалиги авиациясининг учувчилари Яккабоғ районидаги «Марксизм» колхозида далаларга минерал ўғит солиш ишларини тугалладилар. Минг гектар ернинг ҳар гектари ҳаводан туриб икки юз килограммдан аммофос ва 100 килограммдан калий ўғити билан озиқлантирилди.

— Бу Қашқадарё водийсининг тупроғи учун энг мақбул миқдордир, — деди «Облсельхозхимия» бошлиғи Я. Сапаров. — Бу эса анчагина қўшимча ҳосил олиш имконини беради.

Областда юз минг гектардан ортиқ пахтазор минерал ўғит билан озиқлантирилди. Картограммаларга биноан ерларга солинган органик ўғитлар ҳам тупроқнинг қувватини оширади.

Қишлоқ хўжалик авиациясининг учувчилари эса кузги ғаллазорларда ишлай бошладилар. Улар 180 минг гектар майдонга ўғит солишлари керак.

Область партия комитетининг пленуми

НУКУС, 9 январь. (ЎзТАГ). Қорақалпоғистон область партия комитетининг бугун бўлиб ўтган пленумида область партия комитети бюросининг қайта қуришнинг янги босқичи — жамият ҳаётини демократиялаш ва туб иқтисодий ислоҳот бош йўналишларини таъминлаш борасида олиб бораётган ишлари тўғрисидаги ҳисоботи муҳокама қилинди. Область партия комитетининг биринчи секретари Қ. С. Салиқов доклад қилди.

Пленумда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Ғ. Ҳ. Қодиров нутқ сўзлади.

«Қишлоқ ҳақиқати» оталиғида

ПУДРАТДАН ТЎЛА ХЎЖАЛИК ҲИСОБИГА

«Водстройконструкция» республика ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли «Сурхон» комбинати Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги қурилиши давлат комитетининг илғор, етакчи корхоналаридан бири ҳисобланади. Бу ерда йилига қарийб 80 минг куб метр темир-бетон буюмлар тайёрланади. Корхонада ишлаб чиқарилаётган новлар, босимга чидамли қувурлар, тўсин, устун ва бошқа конструкцияларга талаб катта. Янги техникани жорий этиш, қувватларни ишга тушириш, илғор технологияни қўлланиш ҳисобига комбинатда маҳсулот ишлаб чиқаришнинг ўсишига, унинг сифати яхшиланишига эришилаяпти.

— Биз асосий эътиборни меҳнатни ташкил этишни такомиллаштириш, унинг самарадорлигини ошириш, бригада ва коллектив пудратни жорий этишга қаратаяпмиз, — дейди комбинат директори Т. Мирзаев. — Сув хўжалиги қурилишлари учун 2 миллион сўмликдан зиёд маҳсулот етказиб берадиган босимга чидамли қувурлар цехи 1986 йилдаёқ янги усулда ишлашга ўтган эди.

Илгари цехда қолип тайёрловчилар, арматурачилар, кўтарма кран машинистлари, операторлар, силлиқловчилар бригадалари бор эди. Улар ишлаб чиқаришнинг алоҳида бир жараёнида машғул бўлишар, ўзларининг муайян иш участкалари учунгина жавоб беришарди. Цех планлари муттасил бажарилмас, устига-устак сифатсиз маҳсулот берилса-да, ўз зиммасидаги вазифани наридан бери бажарган слесарь ёхуд силлиқловчи тўлиқ маош оларди. Бир-биридан ажралганлик, умуммасъулиятнинг етишмаслиги кўриниб турарди.

Коллектив пудрат жорий этилгандан бир ой кейин цехда нохуш ҳодиса рўй берди: тайёрланган 25 та қувурнинг мустаҳкамлигини синаш пайтида улар яроқсиз эканлиги маълум бўлди. Чегириб қолинган маблағ қарийб минг сўмни ташкил қилди. Бу, албатта, ҳар бир ишчининг оладиган пулида ўз аксини топди.

Кимнинг айби билан бундай жиддий нуқсонга йўл қўйилганлигини аниқлаш осон бўлмади. Иш жараёнининг баъзи бўғинларида хатога йўл қўйиларди. Нохуш ҳодиса муҳокама қилинган умумий йиғилишда қўл учида ишлаганлар ҳамкасбларининг ҳаққоний таъналарини эшитишди. Энг муҳими, одамлар яхши натижага эришиш ўзаги умуммасъулиятда эканлигини тушунишди. Ҳозирги кунда цехдан бирорта сифатсиз қувурнинг чиқиши мутлақо фавқулодда ҳодиса ҳисобланади.

Пудрат асосида бир йил ишлаш мобайнида цехда меҳнат унумдорлиги 6,4 процент ўсди, маҳсулотларнинг аъло сифатга топширилиши салмоғи 1,7 баравар ошди. Пландан ташқари 181 минг сўм фойда олинди. Иккинчи йил коллективга янада салмоқли натижалар келтирди.

Шуни таъкидлаш кераки, коллектив пудратга ўтгач, ишчиларда илмга, касб маҳоратини оширишга интилиш кучайди. Бугунги кунда комбинатда юқори малакали ишчилар кўп. Улар рационализаторлик ҳаракатида ҳам фаол қатнашмоқдалар.

Мисол учун компрессор цехида насослардаги асбестдан ишланган сальникнинг узоқ муддат хизмат қилолмаслиги сабабли анча-мунча машина мойи исроф бўларди. Янгилик ижодкорлари иш жараёнида олдингисидан мустаҳкамлиги билан фарқ қилувчи металл сальниклардан фойдаланишни таклиф этишди. Унинг амалиётга тадбиқ этилиши натижасида мой исроф бўлиши нақ икки баробар камайди. Иқтисодий наф йилига 2 минг сўмни ташкил этди.

Ҳали ҳамма муаммолар ечилгани йўқ. Пудрат — ижодий иш, унинг самарадорлигини оширишга хизмат қилувчи имкониятларидан изчил фойдаланиш зарур. Комбинат директори Т. Мирзаев айтганидек, цех пудрати — сўнгги мақсад эмас, балки «Сурхон» комбинатини тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи маблағ билан таъминлашга ўтказишдаги поғона, холос. Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги қурилиши давлат комитети планига мувофиқ, бир йилдан сўнг коллектив тўласинча янги усулда ишлашга ўтади.

Ю. КОВАЧ.

ЙИЛ ЯКУНЛАРИ ТАҲЛИЛ ЭТИЛГАНДА

ҚАРС ИККИ ҚЎЛДАН ЧИҚАДИ

Уйчи районидаги «ВЛКСМ 60 йиллиги» совхози ўтган йили пахта тайёрлаш планини илғорлар қаторида бажарди. Бу — дашт ерда жойлашган хўжалик деҳқонлари учун қувончли. Улар қийин об-ҳаво шароитида ҳам мўл ҳосил етиштириш мумкинлигини исботлашди.

Совхоз қисқа фурсат ичида қаддини тиклаб, иқтисодий ва маънавий жиҳатдан юксалди. Катта Наманган канали шарофати билан адирликдан қарийб минг гектар экинзор ўзлаштирилди. Бу ерларда боғдорчилик ва сабзавотчилик билан бир қаторда пахтачилик ҳам ривожлантирилмоқда. Хусусан ўтган йили 275 гектар майдондан пландагидан 400 тонна кўп — 1.600 тонна оқ олтин ҳадя этилди. Умар Саидвалиев, Тўрабой Жўраев, Латиф Ғуломов, Турдиали Авазбеков бошлиқ коллективлар айниқса юксак натижаларга эришдилар. Умуман пахтачилик бригадаларининг ҳаммаси йиллик планни шараф билан уддалади.

Бошқа тармоқларда қўлга киритилган ютуқлар ҳам чакки эмас. 311 гектар токзордан 1.854 тонна узум йиғиштириб олинди. Умумиттифоқ фондига 1.284 тонна узум жўнатилди. Шунингдек, 410 тонна қуруқ мева, 300 тонна сабзавот тайёрланиб, истеъмолчиларга юборилди.

Бу муваффақиятлар хўжалик экономикасини мустаҳкамлаш, ялпи даромад ва фойдани кўпайтириш имконини бераяпти. Ишчиларнинг моддий манфаатдорлиги юксалмоқда. Масалан, ўтган йили 1986 йилдагига нисбатан 300 минг сўм ортиқ даромад олинди. Ҳар ишчининг йиллик иш ҳақи 2.300 сўмни ташкил этди.

Аҳолининг яшаш тарзи ўзгармоқда. Марказий посёлка тобора чирой очиб, шаҳарча қиёфасини олмоқда. Барча бригадаларга замонавий шийпон қуриб берилган. Совхоз маблағи ҳисобига 40 оилага шинам уй тикланди. 33 хонадон кооператив йўл билан ўз турар-жойини яхшилади. Қишлоқлар водопроводлаштирилган, автомат телефон бор. Медпункт одамлар хизматида.

— Шароитдан нолийдиган жойимиз йўқ, — дейди бош бухгалтер Абдуғаффор Ҳамроалиев, — Бироқ киши доим яхшироқ яшашга интилади. Шу нуқтаи назардан қараганда, ҳали талай муаммолар ечимини кутаяпти. Чунончи, хўжалигимизда мактаб ёшидаги 400 га яқин бола бор. Афсуски мактаб биноси қурилиши ҳал этилгани йўқ. Бошланғич синф ўқувчилари учун маъмурий бинонинг биринчи қавати ажратиб берилган. Қолганлар эса анча олисдаги мактабга қатнаб ўқишмоқда.

Дарҳақиқат, муаммолар кўп. Мева ва сабзавотчиликка ихтисослаштирилган совхозда омборхона йўқ. Маҳсулот ерга кўмиб сақланмоқда. Оқибатда унинг анчаси нобуд бўлаяпти. Шунингдек клубда кино кўриш, кутубхонада китоб ўқиш ҳам меҳнат аҳлининг орзуси бўлиб қолмоқда.

Буларни ким ҳал этиши керак? Очиғини айтганда, бунга совхоз маъмурияти ва партия ташкилотигина айбдор эмас. Улар қурилиш бригадаси тузишган. Бироқ материал топиш амри маҳол. Юқори ташкилотлар, хусусан, РАПО ва область агросаноат комитетидагилар амалий ёрдам ўрнига қуруқ ваъда бериб келишаяпти. Қарс икки қўлдан чиқади, дейишади. Бизнингча, бу муаммоларни ижобий ҳал қилиш учун совхоз ва юқори ташкилотлар раҳбарлари баҳамжиҳат ишлашлари лозим.

О. ЖУМАНАЗАРОВ.

КПСС Марказий Комитетида учрашув

8 январь куни КПСС Марказий Комитетида оммавий ахборот воситалари, идеология муассасалари ва ижодий союзларнинг раҳбарлари билан учрашув бўлди. Қайта қуришнинг ҳозирги босқичида ғоявий-сиёсий ва ахборот-пропаганда ишлари масалалари кўриб чиқилди.

Учрашувда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев нутқ сўзлади.

Кенг фикрлашув бўлиб ўтди, унда: «Москва» журналининг бош редактори М. Н. Алексеев, «Огонёк» журналининг бош редактори В. А. Коротич, «Новий мир» журналининг бош редактори С. П. Залигин, «Знамя» журналининг бош редактори Г. Я. Бакланов, СССР Театр арбоблари союзи правлениесининг раиси К. Ю. Лавров, «Известия» газетасининг бош редактори И. Д. Лаптев, СССР Фанлар академиясининг вице президенти П. Н. Федосеев, «Советская Россия» газетасининг бош редактори В. В. Чикин, «Новости» матбуот агентлиги правлениесининг раиси В. М. Фалин, «Правда» газетасининг бош редактори В. Г. Афанасьев, СССР Кинематографиячилар союзи правлениесининг биринчи секретари Э. Г. Климов, СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетининг раиси М. Ф. Ненашев, СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари В. В. Карпов ўртоқлар иштирок этдилар.

Қайта қуриш концепцияларини турмушга татбиқ этиш юзасидан олиб борилаётган амалий фаолият, вужудга келаётган тажрибага амалий муносабатда бўлиш, уни ҳамма жойда оммалаштириш ҳозирги шароитда алоҳида аҳамиятга эга бўлаётганлиги таъкидланди. Оммавий ахборот ва пропаганда воситалари экономикада, социал ва маънавий соҳаларда янги муносабатларни қарор топтиришга фаол кўмаклашиши керак. Демократия, ошкоралик, танқид ва ўз-ўзини танқидни, ишга масъулият билан ижодий ёндашувни янада ривожлантириш ғоят зарурлиги таъкидланди.

М. С. Горбачев муҳокамага якун ясади.

Учрашувда Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, Н. Н. Слюньков, В. И. Долгих, А. П. Бирюкова, А. Ф. Добринин, А. И. Лукьянов, Г. П. Разумовский, И. В. Капитонов ўртоқлар қатнашдилар.

Учрашув ҳақидаги батафсил ҳисобот матбуотда эълон қилинади.

ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ—ОММАГА

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА СОЮЗЛАРИ КЎНГИЛЛИ ФИЗКУЛЬТУРА-СПОРТ ЖАМИЯТИ I СЪЕЗДИДАН

— Янгича иш олиб борилган дастлабки йилда юзлаб кишиларни физкультурага жалб этишга муваффақ бўлинди. Аммо фойдаланилмаётган резервлар ҳали жуда кўп. —Ўзбекистон касаба союзлари кўнгилли физкультура-спорт жамияти (КФСЖ) Жомбой район кенгашига раҳбарлик қилаётган делегат Ҳ Нуриеванинг бу сўзларини ана шу жамият фаолияти ҳақидаги ҳисобот докладига эпиграф қилиб олиш мумкин эди. Бу сўзларда мамлакатимиз касаба союзлари халқ саломатлигини тиклаш мақсадида амалга ошираётган физкультура-спорт ҳаракатини қайта қуришнинг бошланғич даври таърифлаб берилган.

Муштарак вазифалар, бирбирига ўхшаш муаммолар. Шу боисдан ҳам 9 январь куни Тошкентда бўлиб ўтган Ўзбекистон касаба союзлари КФСЖ I съездига Белоруссия, Қозоғистон, Озарбайжон, Молдавия, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон касаба союзлари кўнгилли физкультура-спорт жамиятларининг делегациялари келди. Афғонистон республикаси физкультура ва спорт давлат комитетининг раиси Ҳасан Ғулом Сахий съезднинг фахрий меҳмони бўлди.

«Физкультура ва спорт турмушга сингиб кетишига, социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этишга фаол ёрдам беришига эришиш лозим», — бу фикр республика кўнгилли физкультура-спорт жамияти раиси И. Эшпардаев доклади ҳамда делегатларнинг нутқларида қайта-қайта таъкидланди.

Съездда дастлабки муваффақиятлар, қизиқарли тажрибалар ҳақида гапирилди. Чунончи, Тўрақўрғон хўжаликларининг спорт клубида кўпгина хўжаликлар, корхоналар, муассасаларнинг ресурслари бирлаштирилган. Республикада 29 та спорт-соғломлаштириш лагери қурилган. Тошкентда эса хўжалик ҳисоби асосида ишлайдиган спорт комбинати тузилди. Қаршидаги «Меҳнат» стадиони, Тошкентдаги Ленин комсомоли номли боғда жойлашган ёзги база, сув спорти саройи аҳолига хизмат қилиш ҳажмини тобора кўпайтирмоқда...

Лекин делегатлар асосий диққат-эътиборни ишларни таҳлил этишга, амалий танқидга қаратдилар. Стадионларнинг 87 проценти, сув ҳавзаларнинг ярмидан кўпроғи, спорт майдончаларининг учдан бир қисми касаба союзларининг тасарруфидадир. Аммо улардан ёмон фойдаланилаяпти, спорт базалари жуда секинлик билан кенгайтирилмоқда. Чунончи, Андижон областида физкультура ва спортни ривожлантиришга кўп маблағ сарфланмоқда-ю, бироқ спорт иншоотлари сони камайиб кетмоқда, қолган стадионларга эса кўпчилик одамлар томошабин сифатида келмоқдалар. Кўп жойларда ишларга баҳо беришга «ялпи ёндашув»дан воз кечилгани йўқ. Ҳолбуки, рақамлар ҳам унчалик қувончли эмас, машғулотларнинг характери, уларнинг мазмуни ҳам қониқтирмайди.

Саломатлик, касалликнинг камайиши, меҳнат унумдорлигининг ўсиши ишга баҳо беришнинг асосий мезони бўлиши лозим. Ҳисоботларга қараганда, 700 минг киши ишлаб чиқариш гимнастикаси билан шуғулланади. Бу эса иш билан банд бўлганлар ва студентларнинг атиги 11 процентини ташкил этади. Бу миқдор мамлакатдаги ўртача кўрсаткичдан уч баравар камдир! Ҳисоботларга қараганда, соғломлаштириш группаларида 297 минг киши — хизмат қилинадиган контингентнинг 5 процентидан камроғи шуғулланмоқда. 12 минг корхона ва ташкилотда физкультура коллективлари йўқ.

Физкультура коллективлари ва спорт клубларини бирлаштириш фойдали бўлур эди. Улар базаларни ижарага олиш ва қуришда, машқларни, соғломлаштириш группалари машғулотларини ўтказишда кооперация асосида иш олиб боришлари мумкин бўлур эди. Бу ўринда министрликлар ва идоралар ҳузуридаги физкультура-соғломлаштириш клублари етакчи роль ўйнашлари лозим. Аммо улар ҳозирча бу вазифани уддалай олмаяпти. Маҳаллий саноат министрлигида, Қурилиш министрлигида, Енгил саноат министрлигида, темир йўл бошқармасида аҳвол ана шундай. Республика, область, шаҳар, район кўнгилли физкультура-спорт жамиятлари эса манфаатдор ташкилотлар куч-ғайратларини дуруст мувофиқлаштирмаётирлар.

Съездда кадрлар тайёрлашнинг бориши, соғломлаштириш ва спорт ишларини илмий жиҳатдан таъминлаш, кўнгилли физкультура ва спорт жамияти молиявий аҳволи ҳам таҳлил этилди. «1988—1990 йилларда ва 2000 йилгача бўлган даврда Ўзбекистон касаба союзларида физкультура-соғломлаштириш ва оммавий спорт ишларини ривожлантириш» тармоқ программаси кўриб чиқилди. Делегатлар касаба союзларининг Бутуниттифоқ КФСЖ устави лойиҳасини муҳокама қилар эканлар: «Кооператив клубларнинг типовой устави аниқ белгилаб қўйилсин», «Хотин-қизлар спорти муаммоларига махсус бўлим ажратилсин», «Соғлом турмуш тарзини пропаганда қилишда КФСЖ вазифалари кўзда тутилсин» деган ва бошқа таклифларни киритдилар.

Съездда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов нутқ сўзлади.

Съезд ишида касаба союзлари Бутуниттифоқ кўнгилли физкультура-спорт жамияти раисининг ўринбосари Г. А. Тартигин қатнашди.

КФСЖ раҳбар органлари ҳамда касаба союзлари кўнгилли физкультура-спорт жамияти Бутуниттифоқ съездига делегатлар сайланди.

(ЎзТАГ).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: экономикага раҳбарлик

ИҚТИСОДИЙ МАНФААТДОРЛИК ОМИЛЛАРИ

Мамлакатимизда қайта қуришнинг энг масъулиятли даври бошланди. Дастлабки босқичда инқилобий ўзгаришларнинг назарий асослари, ҳал этилиши лозим бўлган долзарб вазифалар ишлаб чиқилди, меҳнат коллективларида психологик муҳит юзага келтирилди. Энди қайта қуриш амалий ишларда ўз ифодасини топиши керак. Шу боисдан завод ва фабрикаларда, бригадаларда, ҳар бир иш жойида партия режаларини амалга ошириш учун қизғин кураш кетмоқда.

КПСС Марказий Комитети 1987 йил июнь пленумининг қарорида таъкидланганидек, экономикани бошқаришни тубдан ислоҳ қилиш социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришнинг энг муҳим шартидир. Унинг мазмун ва моҳияти партия тарихий ҳужжатларида батафсил баён этилган. Хўжалик механизмини тубдан ўзгартириш экономиканинг асосий бўғинидан бошланганлиги қонунийдир. Айни пайтда меҳнат коллективларининг ташаббуси ва масъулиятини ошириш керак. Бошланғич партия ташкилотлари барча ўзгаришлар жараёнига бошчилик қилишлари, одамларга тушунтиришлари, истиқболни кўрсатиб беришлари даркор. Мақсадга эришишда ўз харажатларини ўзи қоплаш ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш шароитида ишлаётган корхоналарнинг дастлабки тажрибаларидан унумли фойдаланиш жуда муҳим.

Шу йил январидан Давлат корхонаси тўғрисидаги қонун кучга кирди. Заводимизда янгича шароитда ишлашга қизғин тайёргарлик кўрилди. Партия ташкилотлари, коммунистлар ишчи ва хизматчиларга партия режалари моҳиятини кенг тушунтириб, уларни ташаббус кўрсатиб ишлашга даъват этдилар. Ҳар бир киши, у ким бўлишидан қатъий назар, шуни яхши тушунди: экономикани ислоҳ қилиш мамлакат кучқудратини мустаҳкамлаш, халқ моддий фаровонлигини оширишнинг бош омилидир.

Яқинда «Ташсельмаш» заводи ўзининг 60 йиллик юбилейини нишонлади. Босиб ўтилган йўлга назар ташлар эканмиз, ҳали азамат пахтакорларимиз олдида қарздор эканлигимизни чуқур ҳис этдик. Сабоқлардан хулоса чиқариб, асосий эътиборни деҳқонларимизга маъқул ва манзур бўладиган юқори унумли пахта териш машиналарини ишлаб чиқаришга қаратмоқдамиз. Сифат ва самарадорликни таъминлашда давлат қабулининг роли бениҳоя катта бўлмоқда. Кейинги вақтларда ҳал қилувчи бўғинларда меҳнат интизоми мустаҳкамланди, машинасозларнинг топширилган иш учун масъулияти кучайди. Ихтирочилик ва рационализаторлик ҳаракати тобора кенг қулоч ёймоқда. Натижада планлар муваффақиятли бажарилаяпти. Ташсельмашчилар уч кварталдан буён СССР Трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги министрлигининг кўчма Қизил байроғини қўлда сақлаб келишаяпти. Бу мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланиш, илғор иш усулларини кенг жорий этиш шарофатидир.

Ҳозирги кунда заводимизда 280 та бригада бўлиб, уларнинг 40 проценти хўжалик ҳисоби асосида ишламоқда. Бригада, бригадирлар кенгашлари ишнинг жиловини қўлларига олишган. Тадбирларнинг таъсирчанлиги туфайли қувончли меҳнат ютуқларига эришилмоқда. Ўтган йили миллион-миллион сўм иқтисодий самара олинди, 200 ишчи бошқа участкаларга ўтказилди. Меҳнат унумдорлиги қарийб 30 процент, бригадаларда иш ҳақи 20 процент ошди.

Инқилобий ўзгаришлар меҳнат ва иш ҳақи бўлимининг ходимлари Х. Халилов, В. Шмах, Л. Агишев ўртоқларнинг ишларига ҳам янги мазмун бахш этди. Махсус комиссия ишчилар, инженер-техник ходимларни мукофотлашнинг янги шартларини ишлаб чиқди. Энди кимга қанча ҳақ тўлаш, кимни имтиёзлардан маҳрум этишни бригаданинг ўзи ҳал этади. Буларнинг ҳаммаси ошкоралик, демократия асосида амалга оширилаяпти.

Асосий ишлаб чиқариш бўғини — бирлашма ва корхоналарни тубдан қайта қуриш экономикани марказлаштирган тартибда бошқариш органларининг фаолиятига нисбатан сифат жиҳатидан янги талаблар қўймоқда. Демак, қайта қуриш комплекс тарзда: ҳам юқоридан, ҳам қуйидан амалга оширилиши, ижтимоий турмушнинг ҳамма жабҳаларини қамраб олиши жуда муҳимдир. Мақсадга эришиш учун сийқа усуллардан батамом воз кечиш керак. Афсуски, баъзида планларга тузатиш киритиш, уларнинг номутаносиблиги давом этаяпти. КПСС Марказий Комитетидаги кенгашда таъкидланганидек, машинасозлик корхоналарининг иши, уларни модернизациялаш, янги юқори сифатли техника ишлаб чиқаришни тубдан ўзлаштириш ҳақида партия ташкилотлари алоҳида ғамхўрлик кўрсатишлари лозим. Коллективимизда бу муҳим ишда муайян силжишларга эришилган бўлса-да, хотиржамланишга вақт эрта. Одамларнинг кайфиятини кўтариш, иш шароитини яхшилаш, илғорларни муносиб рағбатлантириш борасида ҳали кўп иш қилиниши керак.

Шу йил июнь ойида Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси ўтказилади. Заводимиз коммунист ва комсомоллари бу унутилмас кунни муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун сидқидилдан тер тўкмоқдалар. Улар яхши ишлаш билан бирга янги-янги ватанпарварлик ташаббуслари билан майдонга чиқишаяпти. 1-қуюв ҳамда 15-механика йиғув цехлари меҳнатсеварлари «Бутуниттифоқ XIX партия конференциясига — 19 зарбдор ўн кунлик!» шиорини илгари сурдилар. Ният — партия конференцияси очиладиган кунга 1988 йилнинг олти ойлик топшириғини барча техник-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича адо этиш.

Хайрли ҳаракат қизғин қўллаб-қувватланди. Саидкарим Ғуломов бошлиқ слесарлар бригадаси ярим йиллик планни 28 июнгача бажариш, меҳнат унумдорлигини топшириққа нисбатан 1 процент ошириш, камчиликларга барҳам беришга қатъий аҳд қилди.

Социалистик мусобақанинг илҳомбахш кучи шарофати туфайли оддий ишчилар орасидан беш йиллик зарбдорлари етишиб чиқмоқдалар. Пайвандчи Дмитрий Атаманов — уларнинг бири. У заводга келганида кўникма ҳосил қилмаган йигитча эди. Тажрибали ишчилар Дмитрийни оталиққа олишди. Касб сирларини қунт билан ўргатишди. Янги йил арафасида Д. Атаманов мусобақадоши В. Шумицкий билан конференция очиладиган кунгача беш йилликнинг уч йиллик топшириғини бажаришга сўз берди. Мусобақа кун сайин қизғин тус олаяпти.

Завод дирекцияси, партия комитети инсон омили ҳақида алоҳида қайғурмоқда. Оммавий-сиёсий, маданий-маиший хизмат кўрсатиш юзасидан белгиланган тадбирлар изчил амалга оширилаяпти. КПСС аъзоларининг роли, обрў-эътибори тобора ортмоқда. Ҳар бир цехда соғлом, ижодий муҳит мустаҳкам қарор топмоқда.

В. КЛЕМЕНТЬЕВ,
«Ташсельмаш» заводи мутахассиси.

БУХОРО ОБЛАСТИ. Пешку районидаги «Пешку» совхози чорвадорлари 490 тонна сут етиштириб, юбилей йили планини ортиғи билан уддалаган эдилар. Илғорлар янги йилни ҳам янги муваффақият билан бошлашди. Қиш чилласи бўлишига қарамай қатъий рацион асосида боқилаётган, яхши парвариш қилинаётган говмишлардан кунига 8—9 литрдан сут соғиб олинаяпти.

СУРАТЛАРДА: 1. Илғор молбоқарлар О. Тўраев ва Ж. Раҳимов. 2. Пешқадам сигирсоғарлардан М. Нарзуллаева ва Р. Ризаева бугунги соғимдан мамнундирлар.

П. ЭРГАШЕВ ва М. ХУДОЙҚУЛОВ фотолари.

ИЛМИЙ РАЦИОН АСОСИДА

Намангандаги «Ленинград» колхози сут-товар комплексида янги йилдан бошлаб ҳар куни 3700 килограммдан ҳам ортиқ — ўтган йилгидан 660 килограмм кўп сут соғиб олинмоқда.

— Биз бундай муваффақиятга ем-хашак тайёрловчилар меҳнати туфайли эришдик, — дейди хўжаликнинг бош зоотехниги А. Қаҳҳоров. — Омборларда оқсил ва протеинга бой турли хил ем-хашак етарли ғамлаб олинган. Молларни илмий рацион асосида, режимга қатъий риоя этиб озуқлантираяпмиз. Ҳар бир соғин сигир кунига камида тўққиз килограмм сут бераяпти.

СОВУҚ КОР ҚИЛМАЙДИ

Ҳавонинг кескин совиб кетиши Киров районидаги «Бешариқ» совхози чорвадорларига кўп сут соғиб олишда халақит қилмаяпти. Худди ёздагидек ҳар бош сигирдан 10—11 килограммдан сут соғиб олинмоқда.

Ферманинг цех системасига ўтганлиги ҳамда хўжалик ишида ихтисослашув барқарор натижаларни таъминлади. Совхозда ташкил этилган ем-хашак тайёрловчи бригадалар молларни хилма-хил озуқа билан таъминладилар. Ферманинг ўзида ем-хашак тайёрлашдан тортиб хоналарни тозалашгача бўлган барча жараёнлар механизациялаштирилган. Бу эса штатларни кенгайтирмай, икки сменали иш графигини ташкил этиш имконини берди.

Илғор система маҳсулотни анча кўпайтиришни таъминлади. Йил якунларига кўра, бу ерда ҳар бош сигирдан ўртача қарийб тўрт минг килограммдан — ўтган йилдагидан беш юз килограмм кўп сут соғиб олинди.

ОМИЛКОРЛАР

Қўриқдаги Меҳнатобод районининг «Пахтакор» совхозида ўз вазифаси ва техника билан таъминланиши жиҳатидан ноёб механизациялашган звено иш бошлади. Звено составида махсус плуглари бўлган қудратли «Кировец» тракторлари бор. Улар тупроқни 80 сантиметргача чуқурликда юмшатиб беради. Бундан мақсад бу ердаги қатқалоққа қарши курашдир.

Бундай усулни «Голодностепстрой» территориал ишлаб чиқариш бирлашмасининг мутахассислари ишлаб чиқдилар ва мелиорация системалари бошқармасининг механизаторлари ўзлаштирдилар. Янги усул ғўза ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини сезиларли даражада оширади. Бу йил мавсумда тупроқ ҳолатини яхшилаш билан боғлиқ ишлар ҳажми икки баравар кўпайтирилади.

(ЎзТАГ).

Диққат: муаммо!

ЎСИШНИ ТЎСИШ

ёки илғор тажриба синовдан амалиётга жорий этилмаётгани ҳақида

СЎМЛАРНИНГ СОВУРИЛИШИ

Булунғур райони соҳибкорлари ўтган йили давлатга мева-чева топшириш планини бажармадилар. Афсус, план тўлишига бор-йўғи 0,7 процент етмай қолди. Ваҳоланки, август ойида мутахассислар далаларни назардан ўтказишганида район социалистик мажбуриятини ҳам бажариши мумкин, деб хомчўт қилишганди.

Хўш, деҳқонлар ўз олдиларига қўйган вазифани уддалашларига нима тўсқинлик қилди? Сабаби кўп. Улардан бири— темир йўл томонидан вагонлар (махсус секцияли) ўз вақтида етказиб берилмаганлигидир. Узум узишнинг айни қизғин дамларида районга 330 та вагон етказиб беришмади. Эҳтимол, уларга олдиндан буюртма қилинмагандир? Йўқ, ҳали мавсум бошланмасданоқ ҳаммаси вақтида расмийлаштирилган.

— Район раҳбарияти турли юқори идораларга бир неча бор мурожаат этди, — деб ҳикоя қилади РАПОнинг катта агрономи Саид Нахалбоев. — Ҳатто Москвадаги марказий ташкилотларга ҳам арз-дод қилишга тўғри келди. Темир йўлчиларга республика матбуоти орқали таъсир кўрсатишга уринилди— ҳаммаси зое кетди. Улар қилт этишмади. Катта меҳнат эвазига мўл ҳосил етиштириб, маҳсулотни дуруст баҳода топширишга астойдил ишонишган деҳқонларга нима деб изоҳ беришга ҳайронмиз.

Дуруст баҳо дегани нима? Тушунтирамиз. Айтайлик, узум мамлакатнинг турли районларига жўнатиш учун юкланса, бригада ҳосилнинг ҳар килосига 80 тийиндан бир сўмгача олиши мумкин. Албатта, узум истеъмолчига яхши ҳолатда етиб борган тақдирда. Борди-ю узилган ҳосил ўттиз даражали иссиқда «қовурилса», яшикка жойлангач, пайкал четида икки-уч кун ётса, унинг қисмати фақат вино комбинати бўлади. Соҳибкорлар эса бундай маҳсулотнинг ҳар килограмми учун атиги 4 тийинга эга бўлишади.

Бундан ташқари худди ўша темир йўлнинг 30-йилларда ёзилган инструкциясига биноан вагон 100 тонна маҳсулот юклаш учун бор-йўғи 2,5 соатга берилади. Бу муддат ўтгач, совхоз ҳамёнидан жарима тўланади.

— Шундай қисқа муддат ичида платформага 11—12 мингта яшикни (бир секцияга шунча юк кетади) келтириб ва уларни 18 қаторга териб улгуриб бўпсиз, — дейди «Ўзбекистон Компартияси 40 йиллиги» совхози директори Келдибек Номозов. — Ҳозирги транспорт шароитларида кичик механизациясиз бунинг ҳеч иложи йўқ. Оқибатда шошма-шошарлик, ниҳоят, истеъмолчига янги узилган узум эмас, балки «қўлбола» шарбат етиб боради.

Раҳбарнинг эътирози ўз-ўзидан тушунарли, негаки, унинг хўжалиги фақат маҳсулотнинг қайтишидан 700 минг сўмдан зиёд зиён кўраяпти. Йилига темир йўлнинг хурмача қилиқлари (дарвоқе, бунинг учун улар жавоб беришмайди) ҳисобига район неча миллионлаб сўмларни йўқотади.

Лекин бошқа йўналишда яна бир йўқотишлар борки, улар биз юқорида ҳикоя қилгандан ҳам кўпроқ.

«БИЗ ПУДРАТ ТАРАФДОРИ, ЛЕКИН...»

Агар газетхондан сизга узум керакми, деб сўрасангиз, ҳеч шубҳасиз, «Ҳа-да», — деб жавоб қилади. Ким ҳам ёзнинг жазирамасида ёхуд куз палласида Булунғурда етиштирилган сершира узум шингилларидан татиб кўргиси келмайди, дейсиз. Майизни-чи? Биз бу маҳсулотни хорижга валюта ҳисобида жўнатамиз. Чунончи, майиз учун чет эллик ишбилармонлар турфа хил ноёб моллар ҳисобида тўлашга тайёр туришади.

Эндиликда, ҳатто вино ишлаб чиқариш кескин қисқаргандан кейин ҳам, узум етиштириш афзалмикан?

— Афзал бўлганда қандоқ, — деб жавоб беради С. Нахалбоев. — Узум узиш ва уни ташиш муаммосини ҳал этиш керак, холос. Буни шу даражада тез бажариш лозим, чунки пудрат усулига ўтиб ишлаган соҳибкорлар келажакда бу йўлдан комил ишонч билан боришмайди. Ҳосилни қўйишга жой топилмагач, турган-битгани ташвиш бўларкан.

Нарядсиз система чиндан ҳам Булунғур райони деҳқонларига маъқул келди. Бу ерда хўжаликлар билан шартнома асосида ишлайдиган звено, бригадалар тузилди. Ҳамма жойда меҳнат ва технологик интизом мустаҳкамланди.

Лекин пудрат якуний натижаси билангина пудрат эканини унутиш ярамайди. Қилинган ишларга топширилган маҳсулот ва унинг учун олинган пул хотима ясайди. Булунғур хўжаликларида мана уч йилдирки, ишлаб чиқаришнинг жами босқичлари — давлатга маҳсулот топширишгача, энг муҳими, уни умумиттифоқ дастурхонига жўнатгунгача бўлган босқичлар— силлиқ кечади. Ҳосил йиғим-терими бошланди дегунча ҳамманинг хаёли бир фикр билан банд: маҳсулотни қандай ва қаерга сотамиз?

Илгари соҳибкорлар наряд асосида ишлаб барқарор маош олишганида бундай ташвиш йўқ эди. Узумни етиштиринг, топширинг, вассалом. Энди бригада ва звенолар маҳсулот ўз жойига етказилиши ҳақида қайғурадилар. Шунинг учун мевани биринчи навбатда умумиттифоқ фондига топшириш қулай, бу борада узум Москва, Ленинград, Узоқ Шарқ, Чекка Шимол ўлкаларига етиб бориши учун темир йўлга мурожаат қилинади.

Ҳосилнинг учдан бир қисми жўнатишга мўлжалланган. Бу оз эмас, кўп эмас— 22 минг тонна. Яна соҳибкорларга пешвоз чиқмаётган темир йўлчилар ҳақида гапиришга тўғри келади. Деҳқонлар эса уларни деб зарар кўришади.

— Етиштирилган маҳсулотни сотишда қийинчилик туғилишини олдиндан сезиб туриб пудратда ишлаш — жудаям ноқулай, — деб ҳикоя қилади «Интернационал» совхозининг 3-агроучасткаси агрономи Дамир Мурсалов. — Хўжалик ҳисоби ўз йўлига, якуний натижа нима бўлади. 1 килограмм янги узулган узум узун савдога ёки вино комбинатига 40—60 тийиндан сотиш бошқа гап. Бошқа республикага жўнатилса, янаям яхши. Лекин ваъда қилинган вагон келмаса, чириб битган маҳсулот баҳоси уч пул. Бундай ҳолда бригадалар зўрға учма-уч қилишади. Пудрат коллективлар манфаатига ана шундай муносабат хўжалик ҳисобига тўғридан-тўғри тўсиқ ўрнатиш билан тенг. Одамлар меҳнатга ҳақ тўлашнинг истиқболли усулидан совийдилар. Бу ҳали бошланиши, холос, лекин шу тахлитда давом этса, нари бориб нима бўлади?

ИСТИҚБОЛГА ИШОНЧ КЕРАК

Район давлатга ҳар йили 74 минг тоннадан зиёд узум ва икки минг тонна сабзавот, кўплаб миқдорда мева сотиши керак. Бу маҳсулотлар хўжаликларда нуқул қўлда йиғиштириб олинади. Шундай савол туғилади: агар деҳқонларга шаҳарлик ҳашарчилар, яъни талабалар ҳамда юқори синф ўқувчилари кўмакка келишмаса, уларнинг ўзлари етиштирилган маҳсулотни ўз вақтида узиб ва давлатга топшириб улгуришадими?

Унча мураккаб бўлмаган сарҳисобдан сўнг шундай жавоб оламиз: ҳосилни ўз кучлари билан (такрорлаймиз, ўз вақтида) йиғиштириб олишларига имкон йўқ. Ўз вақтида деганимиз бу 30 кун. Норма бўйича ҳар ишчига кунига 300 килограмм тўғри келса, бунинг учун қарийб икки ярим ой талаб қилинади. Йиғим-теримни ноябргача чўзишдан эса наф йўқ.

Бу йил ҳамиша бўлгани каби, булунғурликлар шаҳарлик ҳашарчилар кўмагига умид боғлашди. Уларга қарийб 10 минг ёрдамчи ваъда қилинганди. Бироқ йиғим-терим бошланганда на ҳашарчи, на вагон кўзга кўринади. Соҳибкорлар ўта мураккаб вазиятда қолишди. Вақт ўтиб борар, узум шингиллари шохдан тушай-тушай дер, уни узгани одам топилмасди.

Албатта, районда узум узишга жами қишлоқ аҳолиси сафарбар этилди. Бу ишга совхозларнинг ҳар бир кишиси учун узум узиш нормасини берган қишлоқ Советлари қўшилишди. Лекин ҳамон вагонлардан дарак бўлмади. Фурсат бой берилганди, кўп ўтмай ёмғир, совуқ кунлар бошланиб кетди. Узумнинг сорти пасайди, Ниҳоят, районга 4 минг нафар студент ва вагонлар келтирилганида кеч бўлганди. Кўрилган зарар юзлаб тонналар ва юз минглаб сўмларда ҳисобланади.

РАПОда келгуси йилда ҳам 74 минг тонна узумни узиб олиш учун қанча одам кераклигини ҳисоблаб қўйишган: совхозларга бултургидек 4 минг узувчи керак, лекин куз охирида эмас, балки сентябрда. Бу масала қандай ҳал этилади?

Эҳтимол, баъзилар ҳозирдан жар солишга эрта дейишар? Йўқ, эрта эмас, нарядсиз усулда ишлаётган бригадалар ҳар қандай йўқотишлардан холи бўлишга ишонишлари керак. Дарвоқе, пудратчи коллективлар учун четдан ёрдамчи жалб этиш ўнғай эмас. Лекин бу ўринда ҳеч нарса қилолмайсиз: ҳозирча узум узадиган машина йўқ. Лекин...

ТАЖРИБА ЎТКАЗИЛАЯПТИ

Гап машина ҳақида эмас, «Ўзбекистон Компартияси 40 йиллиги» совхозида бир йил олдин ташкил этилган тажриба бригадаси тўғрисида. Синовнинг мазмуни бригадани хўжалик ҳисоби элементлари билан пудратга ўтказишдан иборат.

Бригадага тажрибали деҳқон Турдибой Эшимов бошчилик қилади. Унинг ихтиёрида токзор, боғ, озгина сабзавот даласи бор. Коллективнинг ерга ишлов берадиган ва маҳсулот ташийдиган техникаси ҳам мавжуд. Ҳар бири 15 кишидан иборат иккита звено ишлаб турибди. Мазкур бригада маҳсулотни истеъмолчига жўнатишгача бўлган жами ишлаб чиқариш муаммоларини тўласинча мустақил ҳал этиш ҳуқуқига эга.

Т. Эшимов бригадаси совхоз билан шартнома имзолаган, унда барча шарт-шароит ифода этилган. Улардан энг асосийси — коллектив пировард натижани кўзлаб ишлашида. Пулни ҳам сотилган маҳсулот учун олишади. Эътиборга сазовор жиҳат: пландан ташқари топширилган маҳсулот учун бригаданинг ҳамма аъзолари натура ҳақи тарзида тақдирланишлари керак.

— Тажриба қандай натижалар бераяпти?

Биринчидан, деҳқонлар бутун мавсум мобайнида ёрдамчиларсиз ишлашди. Умумиттифоқ фондига пландаги 90 тонна ўрнига 180 тонна узум, 170 тонна олма жўнатилди.

Иккинчидан, мазкур бригада жўнатган узумнинг 1 килограмми ҳам қайтиб келгани йўқ. Дарвоқе, юкни уларнинг ўзлари ёрдамчиларсиз жўнатишган. Яшикларни вагонларга пухта жойлаштиришган. Маҳсулот истеъмолчига сифатли етиб борган.

Учинчидан, коллектив сарфлаган ҳар сўм эвазига 3 сўм даромад кўрган. Бу звено аъзоларининг ҳар бири 1985 йилдагига нисбатан деярли икки ҳисса кўп ҳақ олишди, деган маънони билдиради.

Хўш, Т. Эшимов бригадасининг сир-синоати нимада?

— Ҳеч қанақа сир йўқ,— дейди бригадир. — Меҳнатни оқилона ташкил этиш ва мустаҳкам интизомда. Эҳтимол, яна озгина ҳафсала ва иштиёқдадир.

— Райондаги бошқа бригадалар ҳам сизникидек натижага эришишга қодирми?

— Агар хоҳиш бўлса, бас!

Тўғри, булунғурликлар плани тўлмай қолишида объектив сабаблар бўлган. Лекин ҳамма нарсани унга тўнкаш ўринли эмас. Ахир районнинг ўзида ибрат олса арзийдиган тажриба бор-ку. Нега энди Т. Эшимов бригадаси иш тажрибаси бошқа хўжаликларда кенг ёйилмаяпти? Шундай қилинганда кўпгина муаммолар жойнинг ўзида ҳал бўларди.

Е. ТАШЛИЦКИЙ.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ТАСС ВА АПН ХАБАРЛАРИ

ИККИ ЮЗ МИНГИНЧИ УЙ

ПРАГА. Ёш прагалик Алиса ва Владимир Томашековлар 1988 йилни янги шинам квартирада кутиб олдилар. Улар Праганинг қадимий Жижков районида уй тўйи ўтказдилар. Шаҳар миллий комитети уларга берган квартира юбилей квартираси, сўнгги 30 йил ичида ЧССР пойтахтида қурилган 200 мингинчи квартира эди. Чехословакия Компартияси ўтказаётган изчил социал сиёсат натижасида мамлакатда халқ ҳокимияти йилларида уй-жой фондининг ярмидан кўпроғи янгиланди. ЧССРда ҳозирги саккизинчи беш йилликнинг ўзидагина 480 мингтадан кўпроқ янги квартиралар қурилади.

Г. МИСНИНГ АЙТГАНЛАРИ

БОНН. 1988 йил қуролсизланиш йўлида янги қадамлар қўйиш йили, умум Европа хонадонини қуриш йили бўлиши лозим. ГФР коммунистлари эса бу жараёнга ўз ҳиссаларини қўшишлари керак. Боннда маҳаллий ва чет эл журналистлари билан учрашган Германия Компартиясининг раиси Герберт Мис шу ҳақда гапирди.

Бизнинг қуролсизланиш, кескинликни юмшатиш ва ҳамкорлик жараёнини ривожлантиришга қўшадиган ҳиссамиз, энг аввало, шундан иборат бўладики, биз урушга қарши ҳаракатни мустаҳкамлаш мақсадида ўз куч-ғайратларимизни оширамиз, деди Г. Мис. Ғарбий Германия коммунистларининг куч-ғайратлари, ядровий қуролсизланиш йўлида янги қадам қўйиш ҳақидаги талаблар билан бир қаторда, ГФР ҳарбий бюджетини қисқартириш, унинг ҳарбий саноатини аста-секин тинч ишлаб чиқаришга ўтказиш ҳамда социалистик мамлакатлар билан ўзаро манфаатли иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилади.

Янги йилда Германия Компартияси фаолиятининг яна бир муҳим йўналиши тобора авж олиб бораётган ишсизликка қарши курашдан иборат бўлади, деб таъкидлади Г. Мис. Биз пўлат эритувчилар, кончилар ва кемасозларнинг иш жойлари сақланиб қолиши учун курашини фаол қўллаб-қувватлаймиз. Бу кураш авж олиб бормоқда ва мамлакатда тобора кенг қўллаб-қувватланмоқда.

ТИНЧ МАҚСАДЛАРДА

НЬЮ-ЙОРК. БМТнинг космик фазодан тинч мақсадларда фойдаланиш комитети раиси Петер Янкович (Австрия) совет космонавти Юрий Романенкони 326 кун давом этган рекорд космик парвози муваффақиятли тугаши билан табриклади. «Учувчи бошқарадиган «Мир» космик станциясида 326 кун парвоз қилиб, ерга эсон-омон қайтиб келганингиз учун сизни ана шу рекорд натижа билан табриклашни истайман, — дейилади комитет раисининг пайшанба куни БМТ қароргоҳида эълон қилинган баёнотида. — Илмий дунёнинг куч-ғайрати ҳозирги замон космик техникасида мўъжизалар яратилишига олиб келган бўлса ҳам, космик фазони тадқиқ этишни сиз каби жасур кишилар ҳиссасисиз тасаввур этиб бўлмайди. Ишончим комилки, космик фазони тинч тадқиқ этишда совет космонавтлари ва олимлари бундан буён ҳам етакчи роль ўйнайдилар», — деб таъкидланади сўнгра баёнотда.

ҚОР БИЛАН «ЖАНГ»

САН-ФРАНЦИСКО. Мамлакатнинг марказий ва жанубий штатларида яшайдиган миллионлаб америкаликлар ҳозир қор билан «жанг» қилишга мажбур бўлмоқдалар. Бу ерга Арктика бўронлари қаттиқ совуқ, муз ва ажал келтирди. Сўнгги ҳафтадагина об-ҳавонинг ноқулай келиши 33 кишининг ёстиғини қуритди. Одатда ҳамиша иссиқ бўладиган районлардаги аҳоли пунктлари айниқса оғир аҳволда қолди. Бу йилги қиш сўнгги уч йил ичидаги энг қаттиқ қишдир, дейишмоқда синоптиклар.

Юзлаб километр йўлда транспорт тўхтаб қолди. Электр линиялари, алоқа узилди. Арканзас штатидаги йўллардан бирида қор уюмлари ва авариялар сабабли 125 та оғир юк автофургонлари деярли бир кеча-кундуз қаторасига туриб қолди. Теннесси штатидаги Менфис шаҳрида ҳаёт тўла издан чиқди. Шаҳарни 60 сантиметр қалинликда қор босди, муниципалитетдаги барча воситалар — йўлларни қордан тозалайдиган учта кичик машина ҳам ҳеч иш бермай қолди. Полициянинг патруль машиналари, «тез ёрдам» фургонлари ва ўт ўчириш автомобиллари жойидан қўзғала олмаяпти.

АРЗОН ВА ҚУЛАЙ

КОБУЛ. (ТАСС). Планетамизнинг кўпгина шаҳарлари кўчаларида миллионлаб кишилар велосипед миниб, у ёқдан бу ёққа кезиб юришади. Бундан Кобул ҳам мустасно эмас. Автомобиллар кўп, кўчалари ноқулай шаҳарда велосипед энг ишончли ва арзон транспорт воситасидир. Афсус қиладиган томони шундаки, велосипед четдан келтирилади. Бу уларнинг нархига ва запас қисмлар билан таъминланишига таъсир қилади, албатта.

Аҳолининг талаб-эҳтиёжлари ҳисобга олиниб, яқинда Афғонистон пойтахтида велосипед фабрикаси қуришга қарор қилинди. Мана хушхабар ҳам келди, фабрика бир неча кундан кейин велосипед ишлаб чиқара бошлайди. Дастлаб йилига 40 мингта велосипед тайёрлайди. Фабрика аралаш корхона ҳисобланади, капитал маблағнинг 60 процентини давлат маблағи, 40 процентини хусусий корхона эгалари маблағи ташкил этади. Фабрика совет мутахассислари билан ҳамкорликда барпо этилмоқда. Яқин келажакда ишлаб чиқариш ҳажмини кенгайтириш планлаштирилмоқда. Ана ўшанда Совет, Хитой, Англия велосипедлари орасида «Афғонистонда тайёрланган» деган маркали велосипедлар тез-тез учрайдиган бўлади.

ЛИВАН ЖАНУБИДАГИ ТЎҚНАШУВЛАР

БАЙРУТ. (ТАСС). «Жанубий Ливан қўғирчоқ армияси»нинг жазо отрядлари ўтган кеча-кундузда «хавфсизлик зонаси» деб аталган зона чегараси яқинида жойлашган районни синчиклаб текшириб чиқдилар. Бу зонани Ливан жанубидаги босиб олинган территорияда Тель-Авив ғайриқонуний равишда тузган. Жазо отрядлари икки соат давомида тартибсиз ўт очиб, сўнгра Даллаф қишлоғига бостириб кириб, деҳқонларнинг уйларида тинтув ўтказдилар.

Жанубий Ливаннинг Тайбе аҳоли пунктида исроилликлар 12 боланинг онаси бўлган 55 яшар аёлни қамоққа олдилар. Исроил авиацияси самолётлари ўтган кеча-кундузда Ливаннинг жанубий райони устида разведка мақсадида учиб юрди.

Ливан ватанпарварлари қаршилик фронтининг жангчилари интервентларнинг ва улар гумашталарининг Шакра, Хаула ҳамда Рихан қишлоқлари яқинидаги позицияларига ракеталар отдилар. Душманнинг бир қанча солдати ўлган ва жароҳатланган.

Байрутда Ливан университетининг қишлоқ хўжалик факультети декани доктор Муин Ҳамзага суиқасд қилинган. У оғир аҳволда госпиталга олиб келинган. Университет студентлари бугун реакцион гуруҳларнинг ана шу жиноятига қарши норозилик белгиси остида бир кунлик намойиш ўтказмоқдалар.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ РУС ТИЛИ СИРТҚИ МАКТАБИ

«А»ДАН «Я»ГАЧА

ВЫЖЕЧЬ — ёндириб юбормоқ.

ВЫЖИГА — пихини ёрган корчалон, учига чиққан муттаҳам, фирибгар.

ВЫЖИДАНИЕ — кутиш, пойлаш.

ВЫЖИТЬ — тирик қолмоқ, омон қолмоқ.

ВЫЖЛЯТНИК — този итларга қаровчи овчи.

ВЫЗВАНИВАТЬ — узоқ қўнғироқ чалмоқ.

ВЫЗВАТЬ — чақирмоқ, чорламоқ.

ВЫЗВЕЗДИТЬ — юлдузлар билан қопланмоқ.

ВЫЗВОЛИТЬ — қутқармоқ, халос этмоқ.

ВЫЗДОРОВЕТЬ — соғаймоқ, тузалмоқ.

ВЫЗЕЛЕНИТЬ — кўкка бўямоқ, кўкка беламоқ.

ВЫЗИМОВАТЬ — қишламоқ, қиш чиқармоқ.

ВЫЗНАТЬ — ўсмоқчилаб билиб олмоқ, суриштириб билмоқ.

ВЫЗОВ — чақириқ, таклиф.

ВЫЗОЛОТИТЬ — олтин югуртирмоқ.

ВЫЗУБРИТЬ — ёдлаб олмоқ, маъносини тушунмасдан ёдламоқ.

ВЫЗЫВАЮЩИЙ — кишининг ғашига тегадиган.

ВЫИГРАТЬ — ютмоқ, ютиб олмоқ.

ВЫИСКАТЬ — излаб топмоқ, қидира-қидира топиб олмоқ.

ВЫЙТИ — чиқмоқ.

ВЫКАБЛУЧИВАТЬСЯ — ўзини кўрсатишга уринмоқ.

ВЫКАЛИТЬ — яхшилаб қиздирмоқ.

ВЫКАМАРИВАТЬ — ғалати қилиқлар қилмоқ.

ВЫКАНЮЧИТЬ — қўярда-қўймай сўрамоқ.

ВЫКАРАБКАТЬСЯ — ўрмалаб чиқмоқ.

ВЫКАРМЛИВАНИЕ — ёш molларни боқиб катта қилиш.

ВЫКАТАТЬСЯ — текисламоқ.

ВЫКАТКА — ходаларни бирма-бир думалатиб чиқариш.

ВЫКАТЬ — сизлаб гапирмоқ.

ВЫКАЧАТЬ — насос билан тортиб олмоқ.

ВЫКАШЛЯТЬ — йўталмоқ.

ВЫКИДАТЬ — бирма-бир улоқтирмоқ.

ВЫКИНУТЬСЯ — сакраб чиқмоқ.

ВЫКИПЕТЬ — қайнаб тамом бўлмоқ.

ВЫКИСНУТЬ — қайнаб етилмоқ.

ВЫКЛЕВАТЬ — чўқилаб-чўқилаб чиқармоқ.

ВЫКЛЕВАТЬСЯ — тухумни очиб чиқмоқ.

ВЫКЛЕИТЬ — елимлаб ясамоқ.

ВЫКЛИК — қаттиқ қичқириқ овози.

ВЫКЛИНИВАНИЕ — аста-секин нураш.

ВЫКЛИНИТЬ — уриб чиқармоқ, тортиб олмоқ.

ВЫКЛЯНЧИТЬ — тилаб олмоқ, хиралик билан сўраб олмоқ.

ВЫКОВАТЬ — болғаламоқ.

ВЫКОВЫРЯТЬ — кўчириб ташламоқ, ковлаб чиқариб олмоқ.

ВЫКОЛАШИВАНИЕ — бошоқлаш, бошоқ чиқариш.

ВЫКОЛОТЬ — санчиб тешмоқ, ўйиб олмоқ.

ВЫКОПАТЬ — ковламоқ, қазимоқ.

ВЫКОПТИТЬ — дудламоқ.

ВЫКОРЧЕВАТЬ — илдизи билан суғуриб олмоқ.

ВЫКРАСИТЬ — бўямоқ.

ВЫКРАСТЬ — ўғирламоқ.

ВЫКРИК — қичқириқ, ҳайқириқ.

ВЫКРИСТАЛЛИЗОВАТЬСЯ — кристаллга айланмоқ.

ВЫКРОИТЬ — бичмоқ, бичиб олмоқ.

ВЫКРУТАСЫ — ғалати қилиқлар.

ВЫКРУТИТЬ — эшмоқ, эшиб ясамоқ.

ВЫКРУТИТЬСЯ — буралиб чиқмоқ.

ВЫКУВЫРНУТЬ — ағдариб юбормоқ, ўмбалоқ оширмоқ.

ВЫКУП — қайтариб олиш учун тўланадиган пул.

ВЫКУПАТЬ — чўмилтирмоқ, ювинтирмоқ.

ВЫКУПИТЬ — пул тўлаб қайтиб олмоқ.

ВЫКУРИТЬ — чекиб битирмоқ.

ВЫЛАЗКА — панадан чиқиб қўққисдан қилинган ҳужум.

ТЕЛЕВИЗОР СИЗНИНГ ХИЗМАТИНГИЗДА

Душанба, 11

● МТ I

7.00 **«120 минут».**
9.05 «Қизил майдон». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар («Мосфильм»).
11.35 Баскетбол шарҳи.
12.10 Янгиликлар.

* * *

16.00 Янгиликлар.
16.10 «Қайта қуриш прожектори».
16.20 **«Агросаноат ишлари ва юмушлари».** «Олчазорга қараган дераза» (Ростов-Дон), «Эртага ким экади» (Фрунзе шаҳри). Телевизион фильмлар премьераси.
17.00 Арманистон музикали фольклорининг концерти.
17.35 «Изланиш». Мактаб ўқувчилари учун кўрсатув.
18.05 «Қалбга яқин қўшиқлар».
18.45 **«Мактаб: қайта қуриш муаммолари».** Кўрсатувда КПСС Киров район комитетининг биринчи секретари С. М. Романько иштирок этади (Ставрополь ўлкаси).
19.00 Мультфильмлар: «Мороз Иванович», «Чемпион», «Янги йил кечаси», «Ура, биз дам оламиз».
19.35 **«Туб ислоҳот йўлларида».** Машинасозлик комплекси корхоналарининг хўжалик юритишнинг янги шароитларига ўтиши ҳақида. КПСС Марказий Комитети машинасозлик бўлимининг мудири А. И. Вольский билан суҳбат.
20.05 РСФСРда хизмат кўрсатган артист М. Рожков (балалайка) ҳамда Давлат «Россия» рус халқ оркестри чалади.
20.30 **«Сўнгги ташриф».** М. Горький номли Ленинград Давлат Катта академик драма театри фильм-спектаклининг премьераси. Автор — В. Дозорцев.
21.30 **«Время».**
22.05 «Қайта қуриш прожектори».
22.15 **«Сўнгги ташриф».** Фильм-спектаклининг давоми.
23.25 «Дунё воқеалари».
23.35 С. Алексашкин куйлайди. Саратовдан кўрсатилади.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 «Малика ваза» ҳақида қисса». Илмий-оммабоп фильм (Новосибирск).
9.35, 10.35 А. С. Пушкин. «Евгений Онегин» (автор образи). 8-синф.
10.05, 12.05 Итальян тили.
11.05 СПТУ ўқувчиларига. Адабиёт. А. М. Горький. «Тубанликда».
11.35, 12.35 Биология. 6-синф. Ноёб ўсимликларни муҳофаза қилиш.
11.55 Илмий-оммабоп фильм.
12.55 **«Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси».** Саккиз серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия («Беларусьфильм»).
14.00 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!».
15.00 Янгиликлар.

* * *

18.35 Янгиликлар.
18.45 «Биз Жек билан бирга». Мультфильм.
18.55 **«Халқаро панорама».**
19.40 «Рассомлар ҳақида ҳикоялар». К. Васильев.
20.20 «Сибирь —экранда». Киножурнал.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 А. Вивальди. «Йил фасллари».
21.30 **«Время».**
22.05 «Қайта қуриш прожектори».
22.15 «Иллюзион». «Тўрлар». Бадиий фильм («Совкино»).
23.35 «Тонгги почта». Музикали кўрсатув.
00.05 Янгиликлар.
00.15 Футбол. В. А. Гранаткин хотираси учун халқаро ўсмирлар турнири. СССР-I — Франция терма командалари. 2-тайм.

● ЎзТВ

16.45 Янги йил арча байрами (такрор.).
17.20 «Иккинчи Украина фронти. Хроника ва хотиралар». Ҳужжатли фильм.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Кўрсатувлар программаси.
18.15 «Қойилмақом Гоша». Мультфильм премьераси.
18.35 «Сирли олам». Мактаб ўқувчиларининг фантаст ёзувчи Ҳ. Шайхов билан учрашуви.
19.30 **«Ахборот»** (рус.).
19.45 «Қўриқ обрўси». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»).
20.10 «Инсон ва қонун». Телетомошабинларнинг хатларига жавоб берамиз.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Музикали драмалардан ария ва дуэтлар.
21.30 Москва. **«Время».**
22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори».
22.15 «Бир шеър кечаси». Ҳамза номидаги Давлат мукофотининг лауреати А. Орипов олиб боради. Ўзбекистон Ёзувчилар союзининг залидан трансляция пайтида ёзиб олинган.
23.15 Телетомошабинларнинг талабларига биноан. «Оловли йўллар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 12-серия — «Инқилоб куйчиси» («Ўзбекфильм»).

Сешанба, 12

● МТ I

7.00 **«120 минут».**
9.05 Мультфильмлар: «Тош ўғли», «Тош ўғли ва баҳайбат».
9.35 В. Дозорцев. **«Сўнгги ташриф».** М. Горький номли Ленинград Давлат Катта академик драма театрининг фильм-спектакли.
11.45 «Чашмалар».
12.20 Янгиликлар.

* * *

16.00 Янгиликлар.
16.10 «Қайта қуриш прожектори».
16.20 «Тақдиримни такрорла». П. Ангелинанинг дастлабки хотин-қиз тракторчилар бригадаси ҳақида ҳужжатли фильм (Украина кинохроника студияси).
16.40 «Нега ва нима учун?». Болалар учун кўрсатув.
17.10 «Мен яшаётган дунё...» Олмаотадан кўрсатилади.
17.45 «Ҳақиқатни тушуниб етиш учун...» И. В. Курчатов ҳақида телевизион ҳужжатли фильм (Киев).
18.00 «Ким кучли». Мультфильм.
18.10 «Новаторлар ва консерваторлар».
18.55 РСФСР халқ артисти Э. Грач чалади (скрипка).
19.10 «Смольний. Тарих саҳифалари». 1-кўрсатув.
19.40 «Дунё воқеалари».
20.00 **МТ экранида биринчи марта.** «Мана менинг қишлоғим». Бадиий фильм («Ленфильм»).
21.30 **«Время».**
22.05 «Қайта қуриш прожектори».
22.15 Эфирда — «Юность». Бутуниттифоқ радиоси ёшлар редакциясининг эшиттиришлари ҳақида.
23.30 «Дунё воқеалари».
23.40 **«Тентак».** Фильм-балет премьераси. П. И. Чайковский музикаси («Экран»).

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 «Мамлакатнинг бош кутубхонаси». Илмий-оммабоп фильм («ЦНФ»).
9.35, 10.35 Жамиятшунослик. 10-синф. Империализм ва унинг ҳозирги босқичдаги хусусиятлари.
10.05 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 СПТУ ўқувчиларига. Умумий биология. Табиат устахонаси ва биз.
11.35, 12.35 География. 6-синф. Жанубий Америка. Амазония.
12.05 Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
13.05 **«Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси».** Телевизион бадиий фильм премьераси. 1 ва 2-сериялар.
15.15 Янгиликлар.

* * *

18.35 Янгиликлар.
18.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.30 Ритмик гимнастика.
20.00 «Музикали киоск».
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 Реклама.
20.50 «Шимолий қўшнимиз: меҳмонда ва уйда». Финляндия ҳақида телевизион очерк.
21.30 **«Время».**
22.05 «Қайта қуриш прожектори».
22.15 **«Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси».** Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия («Беларусьфильм»).
23.20 Янгиликлар.

● ЎзТВ

6.55 **«Ассалому алайкум».** Информацион-дам олиш программаси.

* * *

16.45 Ботаника. Поянинг тузилиши.
17.15 «Шифобахш Фарғона». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»).
17.30 ЎзССР тарихи. 1905—1907 йиллардаги революция даврида Ўзбекистон (рус.).
18.00 Янгиликлар.
18.10 Кўрсатувлар программаси.
18.15 Мультфильм.
18.20 **«Ёшлик»** студияси кўрсатади. «Бурчга садоқат».
18.50 **«Амалдаги интернационализм».** СССР Халқлари дўстлиги музейидан репортаж. 2-қисм (рус.).
19.30 **«Ахборот»** (рус.).
19.45 «Свердловск. Йил фасллари». Телефильм.
20.00 «Элга хизмат: талаб ва таклиф». Боғот районидаги Наримонов номли ва Хоразм область Урганч районидаги Калинин номли колхозларнинг иш тажрибасидан.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Хоразм область Боғот райони «Қалдирғоч» ансамблининг концерти.
21.20 «Долзарб вазифа».
21.30 Москва. **«Время».**
22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори».
22.15 «Оловли йўллар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 13-серия — «Курашаётган Туркистон».
23.45 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги.

Чоршанба, 13

● МТ I

7.00 **«120 минут».**
9.05 «Нега ва нима учун?». Болалар учун кўрсатув.
9.45 «Мана менинг қишлоғим». Бадиий фильм.
11.05 А. Петров. «Оламнинг яратилиши». Балетдан сюита.
11.50 Янгиликлар.

* * *

16.00 Янгиликлар.
16.10 «Қайта қуриш прожектори».
16.20 СССР Давлат телерадиоси академик рус халқ чолғулари оркестрининг концерти.
16.45 **«Қайта қуриш: тажриба ва муаммолар».** Телевизион ҳужжатли фильмлар премьераси: «Калитни изланг» (Ленинград), «Енгиш» (Боку).
18.05 Қувноқ концерт.
18.35 Мультфильмлар: «Шаҳзода ва уч табиб ҳақида эртак», «Шайба, шайба».
19.05 «Смольний. Тарих саҳифалари». 2-кўрсатув.
19.35 «Дунё воқеалари».
19.55 **МТ экранида биринчи марта.** «Кузги соната». Бадиий фильм (Швеция — ГФР — Норвегия).
21.30 **«Время».**
22.05 «Қайта қуриш прожектори».
22.15 Катталар учун мультфильм. «Ўтган йилги қор ёғарди».
22.35 «Дунё воқеалари».
22.45 **«Юнона» ва «Ажаб эмас».** Ленин комсомоли номли Москва театри фильм-спектаклининг премьераси. Авторлар — А. Вознесенский, А. Рибников.
00.10 Эстрада концерти.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 «Ғаройиб тақдирли фильм». Илмий-оммабоп фильм («ЦСДФ»).
9.35, 10.35 Физика. 8-синф. Вазнсизлик ва ортиқча юк.
10.05 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 СПТУ ўқувчиларига. Астрономия (астрономия ва космонавтика).
11.35, 12.35 Умумий биология. 9-синф. Ҳайвонот дунёси қандай ривожланган.
12.05 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
13.05 **«Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси».** Телевизион бадиий фильм премьераси. 2 ва 3-сериялар.
15.20 Янгиликлар.

* * *

18.35 Янгиликлар.
18.45 «Қишлоқ янгиликлари».
19.45 Реклама.
19.50 «ВАЗ» Маданият саройининг вокал ансамбли ҳамда халқ чолғулари ансамбли ижро этади. Куйбишев шаҳридан кўрсатилади.
20.00 «Набережнаядаги уй». Архангельскда уй-жойларни тақсимлашда социал адолат масалалари ҳақида.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «Ёзни эслаб».
21.15 **«Хемингуэй Кубада».** Ҳужжатли фильм премьераси (Куба).
21.30 **«Время».**
22.05 «Қайта қуриш прожектори».
22.15 **«Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси».** Телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
23.10 П. И. Чайковский номли конкурс лауреатлари.
00.15 Хоккей. СССР чемпионати. «Крилья Советов» — «Спартак». 2 ва 3-даврлар. Танаффус пайтида (00.50) — Янгиликлар.

● ЎзТВ

6.55 **«Ассалому алайкум».** Информацион-дам олиш программаси.

* * *

16.45 Биология. Органик олам эволюциясининг асосий йўналишлари.
17.15 «Карпат рапсодияси». Телефильм.
17.30 Ўзбек совет адабиёти. Ҳамид Олимжон (рус.).
18.00 Янгиликлар.
18.10 Кўрсатувлар программаси.
18.15 «Сахий эртак». Мультфильм.
18.30 **«Ёшлик»** студияси кўрсатади. «Сенинг замондошинг». Олмалиқ геология-қидирув экспедицияси пармаловчилари мастери П. Абдуллаев ва унинг бригадаси ҳақида ҳикоя (рус.).
19.00 «Агросаноат ва Озиқ-овқат программаси».
19.30 **«Ахборот»** (рус.).
19.45 «Венецияда карнавал». Телефильм.
20.00 Адабий театр. А. Мухтор. «Умр».
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Ўзбекистон Давлат телерадиоси камер оркестрининг концерти.
21.30 Москва. **«Время».**
22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори».
22.15 «Оловли йўллар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 14-серия — «Курашаётган Туркистон».
23.30 Кўрсатувлар программаси.

Пайшанба, 14

● МТ I

7.00 **«120 минут».**
9.05 «Саёҳатчилар клуби».
10.05 Мультконцерт.
10.40 «Советский воин». Киножурнал.
11.00 «Хижронларга ишонма, қария». Ю. Визбор ижоди ҳақида.
12.10 Янгиликлар.

* * *

16.00 Янгиликлар.
16.15 «Қайта қуриш прожектори».
16.25 **«Компьютер учун пастораль».** Илмий-оммабоп фильм премьераси («ЦНФ»).
16.35 **«Тимошканинг арчаси».** Мультфильм.
16.45 «Музикали хазина». Й. Гайдн. 92-симфония.
17.15 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
18.00 «Пульс». **Туб ислоҳот йўлларида.** «Сигма» ишлаб чиқариш бирлашмасининг иш тажрибаси ҳақида (Вильнюс).
18.30 Фигурали учиш. Европа чемпионати. Жуфт бўлиб учиш. Эркин программа. ЧССРдан кўрсатилади.
19.30 «Дунё воқеалари».
19.50 «Қарсаклар ман этилади». Сайроқи қушлар кўргазмаси ҳақида телевизион ҳужжатли фильм («Экран»).
20.00 «Смольний. Тарих саҳифалари». 3-кўрсатув.
20.35 «Унутилмас музикали кечалар». БХР телевидениесининг кўрсатуви.
21.30 **«Время».**
22.05 «Қайта қуриш прожектори».
22.15 «Нишонсиз ўқчи». Инсоннинг ҳаётда ўз ўрнини излаши ҳақида телевизион ҳужжатли фильм («Экран»).
22.45 Резонанс. «Чет эл туризми ва биз».
24.00 «Дунё воқеалари».
00.10 **«Чўл оҳангида сайр».** Фильм-концерт премьераси («Лентелефильм»).

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 «Ўжар одам». Илмий-оммабоп фильм (Минск).
9.35, 10.35 Умумий биология. 10-синф. Биоэнергетика.
10.05 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 «Паустовский. Куз билан танҳо». Илмий-оммабоп фильм («ЦНФ»).
11.35, 12.35 Оилавий турмуш этикаси ва психологияси. 9-синф. Бир-биримизга нима учун керакмиз?
12.05 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
13.05 **«Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси».** Телевизион бадиий фильм премьераси. 3 ва 4-сериялар.
15.20 Янгиликлар.

* * *

18.35 Янгиликлар.
18.45 **«Камалак».** Халқ ижодиёти телепрограммаларининг халқаро фестивали. Давлат «Шлёнск» ашула ва рақс ансамблининг чиқиши (Польша).
19.20 Ритмик гимнастика.
19.50 «СССР Давлат телерадиоси рус қўшиқлари академик хори ҳузурида меҳмонда».
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «Поэзия». Семён Кирсанов.
21.30 **«Время».**
22.05 «Қайта қуриш прожектори».
22.15 **«Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси».** Телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия.
23.25 Катталар учун мультфильмлар: «Робинзон ва самолёт», «Қанотлар».
23.45 Фигурали учиш. Европа чемпионати. Оригинал рақс.
24.00 Янгиликлар.

● ЎзТВ

16.45 ЎзССР тарихи. 1905—1907 йиллардаги революция даврида Ўзбекистон.
17.15 «Сахалин акварелляри». Телефильм.
17.30 Адабиёт. Ҳозирги замон ўзбек адабиёти. Поэзия.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Кўрсатувлар программаси.
18.15 «Инсон болаликдан бошланади» (рус.).
18.45 «Социалистик турмуш тарзи».
19.30 **«Ахборот»** (рус.).
19.45 Телефильм.
20.00 «Пахтачилик: тажриба ва муаммолар».
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Ёш ижрочилар концерти.
21.20 «Долзарб вазифа».
21.30 Москва. **«Время».**
22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори».
22.15 Экранимизда биринчи марта. «ГАИ инспектори». Бадиий фильм («Мосфильм»).
23.35 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги.

Жума, 15

● МТ I

7.00 **«120 минут».**
9.05 Мультфильмлар: «Хаёлпараст», «Ажойиб қўнғироқча».
9.35 **«Қисқа учрашувлар».** Бадиий фильм (Одесса киностудияси).
11.10 «Бир нафасда». Н. Бауман номли Москва Олий техника ўқув юрти Маданият саройининг халқ коллективи—«Гаудеамус» хори билан учрашув.
11.40 Янгиликлар.

* * *

16.00 Янгиликлар.
16.10 «Қайта қуриш прожектори».
16.20 Ҳужжатли фильм.
16.40 Мультфильмлар: «Қақнус», «Умка», «Умка дўстини излайди», «Олтита кичик пингвин».
17.05 **Тожикистон телевидениесининг программаси.**
18.20 **Иқтисодий билимлар асослари.**
18.50 Фигурали учиш. Европа чемпионати. Хотин-қизлар. Эркин программа. ЧССРдан кўрсатилади.
19.50 «Дунё воқеалари».
20.10 Л. Шепитько фильмлари телеэкранда. «Қанотлар» («Мосфильм»).
21.30 **«Время».**
22.05 «Қайта қуриш прожектори».
22.15 «Санъат усталари». СССР халқ артисти Людмила Чурсина.
23.20 Ҳужжатли фильм.
23.40 «Нигоҳ». Тунги информацион-музикали программа.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 «Афсоналар ўлкасида». Илмий-оммабоп фильм (Пермь).
9.35, 10.35 Теварак-атроф билан танишиш. 1-синф. Москва — СССР пойтахти.
9.55 «Москва ҳайвонот боғида». Илмий-оммабоп фильм («Экран»).
10.05 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
10.55 «Тўсиқ». Илмий-оммабоп фильм (Ашхобод).
11.05 СПТУ ўқувчиларига. Адабиёт. Совет адабиётида В. И. Ленин образи.
11.35, 12.35 В. П. Катаев. «Оқариб кўринар ёлғиз бир елкан». 5-синф.
12.05 Инглиз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
13.05 **«Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси».** Телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия.
14.15 Янгиликлар.

* * *

18.35 Янгиликлар.
18.45 «Саёҳатчилар клуби».
19.50 Хоккей. СССР чемпионати. МАСК — «Динамо» (Москва). 2- ва 3-даврлар. Танаффус пайтида (20.20) — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
21.15 Э. Бальсис. Скрипка ва оркестр учун 2-концерт.
21.30 **«Время».**
22.05 «Қайта қуриш прожектори».
22.15 **«Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси».** Телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия.
23.25 Баскетбол. Европа чемпионлари кубоги. Хотин-қизлар. «Динамо» (Новосибирск) — «Примиджи» (Италия). Новосибирскдан кўрсатилади.
00.05 Янгиликлар.
00.15 Футбол. В. А. Гранаткин хотираси учун халқаро ўсмирлар турнири. СССР-I — ГФР терма командалари. 2-тайм.

● ЎзТВ

6.55 **«Ассалому алайкум».** Информацион-дам олиш программаси.

* * *

16.45 Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. Совет гражданларининг ҳуқуқлари.
17.15 «Тегирмон». Телефильм.
17.30 Ўқитувчи экрани. Математика ўқитувчиларининг иш тажрибасидан.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Кўрсатувлар программаси.
18.15 «Илғор тажриба — ишлаб чиқаришга». Ишлаб чиқаришда автоматлаштириш ва компьютерларни жорий этиш ҳақида.
18.45 «Тилга эътибор». Адабий кўрсатув.
19.30 **«Ахборот»** (рус.).
19.45 Телефильм.
20.00 «Ядросиз дунё учун». Халқаро мавзуларда суҳбат.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 «Она диёрим». Адабий-музикали композиция.
21.30 Москва. **«Время».**
22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори».
22.15 «Эртага— премьера». Кўрсатувни кинодраматург М. Муҳаммад Дўст олиб боради.
23.15 Кўрсатувлар программаси.

Шанба, 16

● МТ I

7.00 **«120 минут».**
9.05 «Боз салкин» халқ ашула ва рақс ансамблининг чиқиши (Қирғизистон ССР).
9.20 Ҳужжатли фильм.
9.40 «Нега ва нима учун?». Болалар учун кўрсатув.
10.10 **«Советлар мамлакати».** Манеждаги Бутуниттифоқ бадиий кўргазмаси ҳақида ҳикоя.
10.55 «Россиянинг буюк кишилари. Станиславский». Ҳужжатли фильм.
11.25 «Портрет вариацияларн билан». Донецкдан кўрсатилади.
12.05 **Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун.** Қозоғистоннинг Кокчетав, Кустанай ва Целиноград областларида аҳолини гўшт маҳсулотлари билан таъминлаш тажрибаси ҳақида.
12.35 **«Социализм мамлакатларида».** Телевизион журнал.
13.05 **«Камалак».** Халқ ижодиёти телепрограммаларининг халқаро фестивали «Мулукукда тонг» (Никарагуа).
13.30 **Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз флотининг 70 йиллигига.** «Ҳамшаҳар йигит». Бадиий фильм (Олмаотадаги бадиий фильмлар марказий бирлашган киностудияси, 1942 йил).
15.00 «Дунё воқеалари».
15.20 «Ҳайвонот оламида».
16.20 Фигурали учиш. Европа чемпионати. Эркин рақс. ЧССРдан кўрсатилади.
17.20 «Ярашувнинг машаққатли йўлларидан».
18.20 **«Наталия Сац. Ишонаман...»** Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Экран»).
19.10 Янги йил байрам томошалари (1 январдаги кўрсатув такрорланади).
21.30 **«Время».**
22.05 «Қайта қуриш прожектори».
22.15 Янги йил байрам томошаларининг давоми.
23.45 Янгиликлар.
23.50 Фигурали учиш. Европа чемпионати. Эркаклар. Эркин программа. ЧССРдан кўрсатилади.

● МТ II

8.30 Эрталабки гимнастика.

* * *

«Билим» программаси

8.45 «Истиқбол» телешарҳи. Социалистик мамлакатлар илмий-ўқув программалари ҳақидаги туркумнинг очилиши.
9.30 Телевизион театр абонементи. А. С. Пушкин. «Пиковая дама».
11.05 «Здоровье».
11.50 «Охирги фаэтон». Илмий-оммабоп фильм (Ереван).
12.10 **Қайта қуриш ва ҳуқуқ.**
12.25 Тарих саҳифалари. Тарих ва ҳозирги давр. Телемулоқот.
13.10 Йил фасллари. Январь.
14.10 Совет поэзияси. А. Блок. «Ўн икки». Поэма.
14.40 «Ажойиб кишилар ҳаёти». И. В. Курчатов.

* * *

15.30 Москванинг мусиқавий хонадонлари. А. Н. Скрябин уйида.
16.45 «Беш кеча». Бадиий фильм, субтитр билан («Мосфильм»).
18.25 «Шанба — ота-оналар куни».
19.55 «Илмий фантастика ва инсониятнинг келажаги». Фантаст ёзувчилар халқаро конференцияси якунларига доир.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «Ижозат беринг». Авлодларнинг ўзаро муносабатлари ҳақида. Олмаотадан кўрсатилади.
21.30 **«Время».**
22.05 «Қайта қуриш прожектори».
22.15 «Мўъжизасиз-мўъжизалар».
00.40 Янгиликлар.

● ЎзТВ

6.55 **«Ассалому алайкум».** Информацион-дам олиш программаси.

* * *

8.30 «Кўкдаги қўшиқлар». Музикали кинокомедия.
9.45 **«Нафосат».** Хотин-қизлар учун программа (29 декабрдаги кўрсатув такрорланади).
10.45 Й. Вайткус. «Адабиёт дарслари». Каунас Давлат драма театрининг спектакли (рус.).
13.25 **«Интенсивлаш — беш йиллик шиори».** «Тошкентгеология» ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Химгеологиянеруд» экспедицияси хўжаликни юритишнинг янгича иш услубига ўтиши ҳақида.
13.55 Спорт программаси (рус.).
15.10 «Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак».

* * *

18.00 Кўрсатувлар программаси.
18.05 Болалар учун фильм. «Оленька».
18.40 «Пионерлар мамлакатида».
19.30 **«Ахборот»** (рус.).
19.45 «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Мусиқамиз хазинасидан. «Насруллои».
21.30 Москва. **«Время».**
22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори».
22.15 «Аёллар». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
23.55 Кўрсатувлар программаси.

Якшанба, 17

● МТ I

8.30 Янгиликлар.
8.45 Ритмик гимнастика.
9.30 «Қадимий дарахтзорда». Телевизион ҳужжатли фильм (Новосибирск).
9.40 «Спортлото» тиражи.
9.55 «Будильник».
10.25 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!»
11.25 «Дисклар айланганда». Музикали кўрсатув.
11.55 Суҳбатга таклиф этамиз. Ёзувчи Ю. Бондаревнинг «ЗИЛ» ҳузуридаги завод-олий техника ўқув юрти студентлари билан учрашуви.
12.55 «Музикали киоск».
13.25 «Қишлоқ янгиликлари».
14.25 «Здоровье».
15.10 **«Даррелл Россияда».** Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Канаданинг «Праймидия» телекомпанияси ва СССР Давлат телерадиоси). 5-серия— «Инсон қадами етмаган чўлнинг сўнгги булоғи», 6-серия— «Тянь Шандан Самарқандгача».
16.10 Ёш томошабинлар театри. **«Кичик ялмоғиз».** Телевизион спектакль премьераси. Автор— П. Пройслер (Ленинград телевидениеси).
17.25 «Билса ҳазил, билмаса чин». Сатирик кўрсатув.
18.10 **«Халқаро панорама».**
18.55 «Ералаш». Болалар юмористик киножурнали.
19.05 «Болалигимиздаги кино». Телевизион ҳужжатли фильм («Экран»).
19.55 **«Портрет».** Телевизион фильм-спектакль премьераси.
21.30 **«Время».**
22.00 Фигурали учиш. Европа чемпионати. Кўргазмали чиқишлар. ЧССРдан кўрсатилади.
24.00 Янгиликлар.
00.05 Давид Азаряннинг джаз триоси чалади. Еревандан кўрсатилади.

● МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг!

* * *

«Билим» программаси.

8.45 «Онамларнинг мактаби».
9.20 «Билим» программасининг кинозали.
10.25 «Портретлар». Г. Р. Державин.
11.25 «Касб танлаганда». Вильнюс шаҳридаги 21-СПТУ ҳақида.
11.50 «Амур қиссалари». Илмий-оммабоп фильм (Иркутск).
12.20 «Дунё бўйлаб». Киноальманах.
13.25 **Фан: назария, тажриба, практика.**
14.00 «Дубрава». Илмий-оммабоп фильм (Волгоград).
14.30 «Алдоқчи». Бадиий фильм (Польша).
15.55 **«Лидия Забиляста».** Фильм-концерт премьераси (Киев).
16.30 Спорт ҳақида ҳужжатли фильмлар премьераси.
17.10 Музикали портрет. Денеш Гуйяш (ВХР).
17.55 Г. Никитин, О. Пижова. «Муваффақият тилайман». Телевизион спектакль.
19.30 Телевизион музикали абонемент. Рус композиторлари Испания ва Италия ҳақида.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 **«Наврўз келганда».** Илмий-оммабоп фильм премьераси (илмий-оммабоп фильмлар киностудияси).
21.00 **«Камалак».** Халқ ижодиёти телепрограммаларининг халқаро фестивали. «Мулукукда тонг» (Никарагуа).
21.30 **«Время».**
22.00 «Кинопанорама».
23.40 Янгиликлар.

● ЎзТВ

6.55 **«Ассалому алайкум».** Информацион-дам олиш программаси.

* * *

8.30 «Биргаликда куйлаймиз». Е. Шварц, П. Мўмин. «Янги йил тилаклари» (такрор.).
8.50 «Макаренко билан бирга». Ҳужжатли фильм.
9.40 Мактаб ўқувчилари учун. «Қувноқ стартлар».
10.35 Ижодкор ёшлар учун. «Истеъдод». «Ўзкинохроника» режиссёри Б. Башиев ижоди ҳақида (рус.).
11.05 «Қизил шапкача». Волгоград Ёш томошабинлар театрининг Шарль Перро эртаклари мотивлари асосидаги спектакли (рус.).
12.15 **«Инсон ва замин».** Қишлоқ меҳнаткашлари учун программа.
13.25 **«Ёшлик»** студияси кўрсатади. «Қувноқлар ва зукколар». «Карнавалга марҳабо!» (31 декабрдаги кўрсатув такрорланади).

* * *

17.55 Кўрсатувлар программаси.
18.00 Мактаб ўқувчилари учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим».
18.40 Қашқадарё область Ғузор районидаги Ғафур Ғулом номли 6-ўрта мактаб ўқитувчиси С. Ортиқов билан учрашув.
19.30 **«Ахборот»** (рус.).
19.45 «Унутилмас сатрлар». Хоразмий. «Муҳаббатнома».
20.30 **«Ахборот».**
20.50 ЎзССРда хизмат кўрсатган артист Ш. Файзуллаев ва С. Ўдаева концерти.
21.30 Москва. **«Время».**
22.00 **«Ахборот»** танқид қилади...».
22.15 ЎзССР Давлат хизмат кўрсатган «Ялла» вокал чолғу ансамблининг концерти (В. И. Ленин номидаги СССР Халқлари дўстлиги саройидан трансляция пайтида ёзиб олинган).

Оқшом файзи

Дам олиш саҳифаси

Қишлоқ санъаткорлари

ТИҒИ ҲАМ, МАЛҲАМИ ҲАМ КУЧЛИ

Чуст музофотида Жўра қизиқ деса барчанинг чеҳрасига табассум югуради. Одамлар у билан суҳбатлашиш, бир мартагина салом-алик қилиш ёки қўл бериб кўришиш истагида юрадилар. Эл севган ана шу ҳаваскор қизиқчининг область кўригида ўз жанри бўйича яккаю ягона лауреат бўлганлиги мухлисларни беҳад хурсанд этди.

Республикада қизиқчилар кўп. Аммо улар орасида чустлик Жўрабек Раҳматовнинг ўз ўрни бор. Чинакам ижоднинг кучи шунда экан-да: бир қарашда аския, кулги-ҳикоя, интермедия, тақлид каби жанрларнинг барча имкониятлари кашф этилгандек кўринади. Жўра қизиқ эса ўзбек комедиографиясининг кутилмаган, айни пайтда ғоят табиий ва замонавий яна бир янги қиррасини, аниқроғи, янги шаклини кашф этди.

У ўз ижодини ўшлик устози Карим қизиқ йўлида бошлаб, музика асбобларига муқаллидлик қилиш, қушлар овозини ўхшатиш, ҳайвонларга монанд товуш чиқаришлар босқичини ўтади. Оғизда милиционер ҳуштаги чалиб ғизиллаб кетаётган автомашиналарни таққа тўхтатиб ҳам кўрди. Дарахт шохидаги булбул билан биргаликда сайраб, ҳозир бўлганларнинг завқу шавқини келтирди. Бироқ бундан сира кўнгли тўлмас, ўз таъбири билан айтганда, тақлидларини санъат даражасига кўтара олмай «эзилиб» юрарди.

Не бахтки, Жўрабек фақат изтироб чекиб юрадиган йигитлардан эмас. У тинимсиз изланувчи, бугун кўрсатган номерини эртасига айнан қайтармайдиган, аксинча ўша халқ севган номернинг ҳам янги қиррасини кашф эта оладиган санъаткор. Шунинг учун ҳам ижрочиликда фақат ўзигагина хос йўналишга эга.

Қизиқчи ҳамкасблари каби саҳнага чиқиши биланоқ одамларни бир чимдим кулдириб олади. «Дебочаи зебоча»дан сўнг программасининг асосий қисми — «Оламга саёҳат» композициясига ўтади.

— Телевидение орқали бериладиган «Оламга саёҳат» кўрсатувларини ҳаммангиз биласиз. Мен ҳам яхши кўраман, — деб бошлайди у. — Мана энди тасаввур қилинг, мен телевизор экраниман.

У шундай деб, телевизорнинг тўлқинланиб, сўнгра аниқ тасвирга эга бўлишини ғоят кулгили ва ифодали тарзда, раққосаларни ҳам доғда қолдирувчи пластик равонликда кўрсатиб беради. Залда беихтиёр гулдурос қарсаклар янграйди. Шундан сўнг у «Оламга саёҳат» телекўрсатуви бошловчи музикасини ғоят юксак маҳорат билан томоғида чалиб беради ва бу аслида музика эмас, балки оламга машҳур хонанда Има Сумакнинг қўшиғидан бир фрагмент эканлигини изоҳлаб беради. Ана шу ерданоқ унинг санъатидаги маърифий белгилар юзага чиқа бошлайди. Чунки томошабин Има Сумак ҳақида ва унинг қўшиғи, овоз имкониятлари бутун бир оркестр ўрнини боса олганлиги ҳақида, санъатнинг бунёдкор кучи ва чексиз имкониятлари ҳақида ўйлай бошлайди. Шундан кейинги қисмларнинг барчаси Жўрабек Раҳматовнинг кашфиётлари, сеҳргарлиги, ўз жанрида беназирлигидан ғоят табиий, мантиқий, ишонарли ва ишонтирарли асосларга эга.

— Саёҳатимиз давом этади, — дейди навбатдаги қарсаклардан сўнг. — Энди гўзал Япония сари йўл оламиз. Тасаввур қилинг, экранда кўп қаватли осмонўпар бинолар, икки-уч қаватли кўприклар, Тунги Токионинг сон-саноқсиз ранг-баранг чироқлари ўтиб бораяпти. Дарвоқе, Япония билан Ўзбекистонимиз маданий алоқалари кундан-кунга мустаҳкамланаяпти. «Японча-ўзбекча» луғат ҳам босилиб чиққан. Ундан бир нусхани олиб келганман. Улар ўзбек куй-қўшиқларини мароқ билан ўрганаётганликларини ўз кўзим билан кўрдим. Ўзбек халқ қўшиқларидан «Муножот»ни репетиция қилишаётган эканлар. Мана, «Муножот»нинг японча варианти.

Шундан сўнг у япон тилига ғоят ўхшаб кетадиган тўқимасини японча пластик ҳаракатлар, рақссимон товланишлар билан шунақанги кулгили манзара яратадики, адолат билан айтганда республика қизиқчилари орасида ҳали ҳеч ким куй ва пластиканинг бу қадар уйғунлигига эриша олмаган.

Табиийки, томоша залида қийқириқ, кўз ёшлари даражасигача етадиган чинакам кулгу. Санъаткор ҳам томошабинларнинг ғуборидан чиқиб олишларига имконият яратиб, табассум қилганча пауза қилиб туради. Ёш санъаткорнинг ана шу узундан-узоқ, аммо чексиз мароқлантирувчи санъаткорона паузасининг ўзини ҳам бир санъат деса бўлади.

«Оламга саёҳат»нинг навбатдаги қисмларида томошабинларни Ҳиндистон ўрмонлари, Гуржистон тоғлари, Каспий ва Қора денгиз тўлқинлари оша кулги қанотида парвоз эттириб, Ўрта денгизда яна бир кўрфазга кириб нафас ростлайди.

— Оламни ҳар ким ўз кўзи билан кўради: архитектор шаҳар биноларига қарайди, олим китоб қидиради, чайқовчи магазинма-магазин изғийди. Менинг йўлим Италияга тушган эди, беихтиёр театрга бурилганимни ўзим ҳам билмай қолдим. Ахир, бутун дунёга донғи кетган Италия операсини кўрмай кетиш армон бўларди-да. Хуллас, театрга кирдим. Бундоқ қарасам, саҳнанинг бу чеккасида бир йигит, мана бунақа (кулгили тарзда) тасвирлаб, кўрсатиб, қилиқларини қилиб беради. Саҳнанинг бу чеккасида эса бир қиз. Мана бунақа (уни ҳам кўрсатиб беради). Йигит қизга қараб, бундай деяпти...

Хуллас, шундан кейин Жўрабек Раҳматов талқинидаги «Отелло» операсининг ғоят кулгили, ифодали, итальян тилидаги бутун бир саҳнаси талқини янграйди. Бу талқин давомида унинг овоз трансформацияси, яъни эркак овозидан аёл овозига, аёл овозидан эркак овозига ўтиши, уларнинг лирик, драматик, трагик ҳолатларини эмоционал экспрессияларда ва айни пайтда ғоят кулгили ҳолда ифода этиши ҳар қандай профессионал артист ва қизиқчини ҳам лол қолдиради.

Санъатда «саҳнавийлик назарияси» деган тушунча бор. Баъзан шундай ажойиб, ўқимишли шеърлар чиқадики, у саҳнада ижро этилса, кутилганидек натижани бермайди. Шунинг учун ҳам К. Маркс «Фран Фон Зикинген» асарига билдирган муносабатида, бу трагедия ғоят муҳим сиёсий мавзуга бағишланганлиги, аммо мутлақо саҳнабоп эмаслигини таъкидлаб ўтган эди. Жўрабек Раҳматов репертуари хусусида эса, мутлақо аксинча фикрни айтиш тўғри бўлади: унинг «Оламга саёҳат» таассуротлари ғоят таъсирчан, образли, кулгили, аммо уларни қоғозга туширса ҳеч нарса чиқмаслиги мумкин. Мингта қовоқ ари бир грамм асал бермаганидек, асал бериш учун асалари бўлиш, саёҳатномани юксак санъат даражасига кўтара олиш учун Ж. Раҳматов каби сўз соҳири, пластика моҳири, туйғулар шоири бўлиш керак.

— Кулги нафақат кишиларга қувонч улашади, — дейди у. — Балки ҳаётдаги камчиликларни аёвсиз танқид қилишда ҳам таъсирчан воситадир. Мен Бронислав Нушич, Марк Твен, Азиз Несин каби улуғ адибларнинг сиёсий сатирасини ўзим учун янгидан кашф этгандек бўлаяпман. Жаҳон адабиёти, шунингдек, сатираси буюк намояндалари қаҳрамонларини саҳнага олиб чиқмоқчиман. Тўғри, бу гап «фалончи акамга тегиб кетмасмикин» дегувчилар ҳам топилиб қолиши ҳеч гап эмас. Аммо санъатнинг кучи қиличдай ўткир, чақмоқдай кескирлигида. Шундай экан, қайта қуриш, покланиш даврида санъаткор ҳеч қачон томошабин бўлиб турмаслиги керак.

С. ИНОМХЎЖАЕВ.

ЯНГИ АНЪАНА

ЭГИЗАКЛАР БАЙРАМИ

Район марказидаги хиёбонга катта ёшдаги кишилар, йигит ва қизлар, болалар кириб келишганда ҳамма уларни қарсаклар билан кутиб олди. Йўқ, булар кексалик гаштини суришга, пенсияга чиқувчилар ёки янги ҳаёт бўсағасига қадам қўяётган келин-куёвлар эмас. Нега бўлмаса, уларни олқишламоқдалар, дерсиз?

Бу саволга жавоб бериш учун Бухоро область Пешку районида илк бор ўтказилган янгича урф-одатлар байрамининг иштирокчиси бўлиш шарт эмас. Негаки, тантана қатнашчиларининг бирбирларига нақадар ўхшашликлари бундан далолат бериб турарди.

Ҳа, бу ерда 200 нафардан зиёд эгизак яшайди. Яқинда район комсомол комитети ташаббуси билан ана шу эгизаклар байрами ўтказилди. Тантанада бир-биридан чиройли, замонавий кийинган, ақлу одоб бобида тенгдошларидан қолишмайдиган 120 эгизак иштирок этди.

— 1987 йил биз учун унутилмас йил бўлди. 8 декабрь куни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев билан АҚШ президенти Р. Рейган Вашингтонда ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатишга оид битимни имзоладилар. Бу барқарор тинчликни мустаҳкамлаш йўлида қўйилган илк қадам бўлди. Зеро, тинчлик — ер юзидаги барча халқларнинг эзгу нияти.

Биз Янги йилни ана шундай кўтаринки руҳ билан кутиб олдик. Бу йил жаҳонда осойишталикни сақлашга янгидан-янги ҳисса қўшади, деб умид қиламиз. Шундай кунларда районимизда эгизаклар байрамининг ўтказилиши ҳаммамизни хурсанд қилди .Ниятимиз халқлар тинч-фаровон яшайверсин, эгизаклар кўпаяверсин, — деди биз билан суҳбатда тантана иштирокчиларидан бири.

Шоир Бобоқул Мансуров, эгизаклардан Шовқиевалар ва Аҳмедовалар байрам қатнашчиларини чин юракдан табриклашди. Фольклор-этнографик ансамбли аъзолари эса дилрабо қўшиқ ва куйлари билан уларни хушнуд этишди. Эгизаклар номидан Зуҳра Умарова маросим ташкилотчиларига миннатдорлик изҳор қилди.

Янги йилнинг янги байрами пешкуликларда катта таассурот қолдирди.

Зулхумор **МАЛИКОВА.**

СУРАТДА: эгизаклар байрами қатнашчилари.

СПОРТ АХБОРОТИ

ВОЛЕЙБОЛ

Бремен шаҳрида (ГФР) халқаро турнир ўтказилаяпти. Илгари хабар берганимиздек, бу йирик мусобақада мамлакатимиз шарафини Свердловскнинг «Уралочка» коллективи ҳимоя қилаётир. Совет волейболчилари турнирни ғалаба билан бошлашган эди. Лекин иккинчи куни имкониятни бой беришди. Бунда улар Кубанинг биринчи терма командасига 0:3 ҳисобида ютқаздилар. Канадаликлар иккинчи турда Нидерландия терма командасини енгишди — 3:0. Бошқа группадаги учрашувлар қуйидаги натижаларни берди: ГДР — Жанубий Корея 3:0, ГФР — Куба-2 — 3:1.

ФУТБОЛ

Москвадаги ЦСКА футбол комплексининг ёпиқ залида ФИФАнинг биринчи вице-президенти В. А. Гранаткин хотирасига бағишланган анъанавий мусобақа давом этаяпти. Бу турнир ёш футболчилар учун маҳорат кўриги бўлаётир. Кеча мусобақа иштирокчилари иккинчи тур учрашувларида куч синашдилар. Илк матчларда эса қуйидаги натижалар қайд этилди: ХХР —ГФР — 3:2, Франция — АҚШ — 4:1, СССР-1 — СССР-2 — 3:1.

БАСКЕТБОЛ

СССР чемпионатида навбатдаги учрашувлар бўлиб ўтди. Ўтган турда «Жальгирис» командаси мухлисларини хушнуд этди. Каунаслик баскетболчилар Киевнинг СКА клубини 99:59 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Москванинг «Динамо» коллективи яна зафар қучди. Динамочилар Таллиннинг «Калев» командасини енгишди — 106:76.

ХОККЕЙ

Олий лигада бир учрашув ўтказилди. Усть-Каменогорскда маҳаллий «Торпедо» командаси хоккейчилари горькийлик клубдошларини қабул қилдилар. Қизиқарли ўтган матч меҳмонлар фойдасига тугади. Улар 4:3 ҳисобида ғалаба қозондилар.

ҚИЛИЧБОЗЛИК

Республика ўсмирлар спорт ўйинлари программасидаги беллашувлар қизғин давом этаяпти. Жумладан, Тошкентда қиличбозлар ўзаро мусобақа юритишаётир. Куни кеча шамширчилар баҳси ниҳоясига етди. Унда пойтахтлик спортчилар ўзларини кўрсатиб, команда ҳисобида биринчи бўлишди. Фахрли иккинчи ўринни Тошкент области вакиллари олдилар. Шахсий биринчиликда нукуслик А. Баутин ҳурмат шоҳсупасининг юқори поғонасига кўтарилди. Пойтахт шаҳри вакили А. Ким иккинчи ўринни эгаллади.

КОРРЕКТОР ЁН ДАФТАРИДАН

Бир кўрган билиш, икки **сўрган** таниш (кўрган).

* * *

Бир **бос** экан, бир **чўқ** экан (бор ва йўқ).

* * *

Марказий ҳужумчи **сепган чўп** майдон ташқарисига чиқиб кетди (тепган ва тўп).

* * *

Дўмбирани **шўриллатиб** юрарди (дўриллатиб).

* * *

Лолақизғалдоқлар чамандек **отилган.** (очилган).

* * *

Бу кўлда **тоғора** балиқ кўп (зоғора).

* * *

Ҳолингни **сўрамиз** энди (кўрамиз).

* * *

Ҳали-**тери** келмайди (бери).

* * *

Кудуқнинг суви **тўр** чиқди (шўр).

* * *

Сой соҳили жуда **қўлим-да** (сўлим).

* * *

Мотоциклни **ғат-ғатлатиб тўнаб** кетди (пат-патлатиб ва жўнаб).

Йўлловчи: Р. РАҲИМОВ.

МОСКВАДА «АНДИЖОН» КАФЕСИ

Янги йилнинг илк кунларида москваликлар ва пойтахт меҳмонлари «Андижон» кафеси хизматидан баҳраманд бўла бошлашди. Волгоград проспектида жойлашган шу номли магазин ёнида пайдо бўлган бу емакхона Андижон области матлуботчиларининг Москва меҳнаткашларига туҳфасидир.

Бу ерда ҳамма нарса Ўзбекистонни эслатади: ошхона жиҳозлари, мебель, идиш-товоқлар, деворга ишланган нақшлар — бари миллий услубда яратилган. Бир йўла қирқ хўрандани қабул қиладиган мазкур кафе таомхонасида палов, сомса, кабоб, лағмон, мастава, мошкичири, оби нон каби ноз-неъматлар тайёрланади. Ана шу овқатлар устига пахта гулли пиёлага қуйилган аччиқ кўк чой ичиб юборсангиз, чанқовингиз қонади.

— Илк кунлардаёқ пойтахтнинг талабчан хўрандаларига биз пиширган таомлар маъқул келаяпти, — дейишади ошпазлар Муроджон Шамсиев ва Азимжон Хўжаев. — Бу бизни янада руҳланиб ишлашга даъват этаяпти.

Ф. ПАРПИЕВ.

Москва.

Қишки таътил

САЁҲАТ—РОҲАТ

Наримонов шаҳридаги Ю. В. Андропов номли 4-ўрта мактаб ўқувчилари қишки каникулни мазмунли ўтказишмоқда. Бу ерда ташкил этилган «Морозка» мавсумий пионер лагерида 50 нафар бола мириқиб дам олаётир. Ўқитувчилардан Нурхон Бойменова, Хатира Шамсиева, Нелла Ким ва Елена Терешченко турли қизиқарли тадбирларга раҳбарлик қилишаяпти.

Лагерда дам олаётган болалар яқинда Тошкент давлат университети Маданият саройидаги Янги йил байрам томошаларини катта қизиқиш билан кўздан кечирдилар.

— Ўрта Чирчиқ районидаги мактабларда қишки мавсумда ишлаб турган лагерларда бир мингдан зиёд ўқувчи кўнгилли дам олишмоқда, — дейди район халқ маорифи бўлими инспектори Акбарали Жабборов. — Айниқса 43,51,57-ўрта мактаблардаги лагерлар тажрибаси диққатга сазовордир.

Каникул кунлари 68-ўрта мактаб талабалари Оржоникидзе, 38-ўрта мактаб ёшлари Вильнюс, 16-мактаб ўқувчилари эса Москва шаҳри бўйлаб саёҳат қилдилар.

У. ҲАМИДОВ,
Т. ҲАКИМОВ.

ЎҚИНГ, ҚИЗИҚ!

СОАТ ТАЪМИ

Пенсионер В. Евгеньевнинг Ленинградда ишлаб чиқарилган «Ракета» маркали соати йўқолиб қолди. Устига-устак севимли ов ити ҳам касал бўлиб, овқат емай қўйди. Оқибатда озиб кетди. Уни ветеринария станциясида рентгенда кўрилганида қорнида қандайдир нарса борлиги аниқланди. Ит тезлик билан операция қилинди. Врачлар унинг ошқозонидан йўқолган соатни олдилар. Муруввратини бурашган эди, у юра бошлади. Жонивор ҳам кўп ўтмай соғайиб кетди.

БАЛИҚЧИ МУШУК

Узоқ Шарқ «Доломит» траулери балиқчилари тўрни кўтарганларида ўлжага биринчи бўлиб ёввойи мушук ташланди. У денгизчилар Троица бухтасида бўлганларида кема ичига кириб қолган экан. Балиқчилар у шерлик феълини кўрсатмаса, унга тегмасликка қарор қилдилар. Мушук ҳам бундай муносабатни тушунгандек ўзини осойишта тутди, ҳатто тунлари сайрга чиқди. Бир ярим ойлардан кейин эса бутунлай кўникиб, одамлардан яширинмайдиган бўлди. «Доломит» овни туғаллаб, Находка портига қайтганида ёввойи мушук сирли ғойиб бўлди.

Ф. ОРИПОВ
тўплаган.

Нега шундай деймиз?

УЛФАТИ ЧОР, АНДА МАЗА БОР

Улфати чор, анда маза бор,
Улфати се, анда маза не,
Улфати панж, ҳамма ишлар ланж, —
деган ибора бор.

Бу аслида тожикча ҳаётий бир ҳикматнинг ўзбекча сўзлар билан «пайванд»лаштирилган шаклидир. Тожик халқи тилида ҳам ўзбекчадан олинган айрим ҳикматларнинг худди шу тақлидда ўзлаштирилган ҳолатлари мавжуд. Бу пировардида, ҳар икки халқнинг ягона тараққиёт тарихи ва тақдири билан изоҳланади.

Ибораданги «се» (уч), «панж» (беш) сўзлари ўз аслича, яъни тожикча олинган бўлса, тожикча чаҳор (тўрт) сўзи эса, «чор» бўлиб кетган.

Хуллас, ибора изоҳлари мана бундай:

Келиб чиқиши жиҳатидан, у новвойлик касби билан боғланган. Чунончи, ўтмишда тонгдан кечгача нон ёпиладиган катта новвойхоналарнинг ҳар бирида озмас-кўпмас, тўрт киши бўлган: бири хамир қорса, иккинчиси — зувала қилган, учинчиси — ясаган, тўртинчиси эса ёпиб турган. Шунда ишлар тугалу соз бўлган.

Улфати чор, анда маза бор —
дегани шундан.

Биронта сабаб билан, айтайлик, тўрт кишидан бири келолмай қолса, ўшандай конвейер ишлар издан чиққан.

Улфати се, анда маза не, —
дегани шу.

Борди-ю тўртнинг ёнига биронта одам келиб қолиб, уларни гапга солса ёҳуд «қарашаман» дея бирoнтасининг қўлидан ишини олмоқчи бўлса, ишлар пачава.

Улфати панж, ҳамма ишлар ланж, —
мана шундан далолат.

Бу ибора кенг маънода ҳам қўлланиб келинади. Масалан, бир ерда, айтайлик, чойхонадами, уч ошно ўтирган бўлса, шу пайт қаердандир яна бир таниш келиб қўшилса, шунда ўтирганлар: «Мана энди, улфати чор, анда маза бор», — дейишади.

Лекин аслида бундай ҳолатларда тўртта эмас, ўнта бўлса ҳам бир-бири-ла гап-сўзи қовушадиганлар улфати соз бўлаверади ва, аксинча, тўртта бўлиб, бири боғдан, бири тоғдан гапирадиган бўлса, унда маза-матра бўлмаслиги аниқ.

Р. ЖУМАНИЕЗОВ.

ҚАТРА ХАНДАЛАР

— Очеркингни ўқидим, кўтара сув, — деди район газетасининг котибига жўраларидан бири.

— Биласанми, қандай қилиб бўлса ҳам эълон қилинган конкурсда биринчи ўринни эгаллашим керак. Ҳажм нуқтаи назаридан қараганда, «сув» деган нарсангдан эллик сўмнинг ҳиди анқиб турибди, биродар.

* * *

— Шундай қилиб, институтга киролмадим, папаша, — деди ўғил йиғламсираб.

— Начора, заводга кириб ишлайсан-да энди.

— Вой, дадаси, — деди она, — яккаю ягона ўғлингизни боқишга қурбингиз етмайдими! Ахир у келгуси йили яна институтга боради, ишга кирса, имтиҳонларга қандай қилиб тайёргарлик кўради!

* * *

— Ахир тушунсангиз-чи, мен ўн беш йил ўқиганман. Шу боисдан бу нарсанинг моҳиятини сизга қараганда ўн чандон кўпроқ биламан.

— О, о, о... ўқисангиз ўқибсиз-да! Нима, сизнингча, мен ғирт саводсизманми! Кечирасиз, биринчи синфда уч йил, иккинчи ва учинчида икки йилдан ўқиб савод чиқарганман.

Рассом табассуми

— Боланинг кўнглига қараб, тарбиясини бузаяпсиз!
— У сендан ўрнак олаяпти.

Иблислар:
— Ё, товба! Худди ўзимизга ўхшайдилар-а!

— Қара-чи, артистлар келишаяптимикин?
— Йўқ, ҳеч ким кўринмайди.

М. ЖЎРАЕВ расмлари.

Редактор
А. Ғ. МУХТОРОВ.

Р. — 02520. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. А. 1005. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12